

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Jesu Sac. Theol. Professoris.
Theologia Universa**

Archdekin, Richard

Dilingae, 1687

Tractatus II. De Sacramentis in Genere: eorumque Materia, Forma,
Ministro, Suscipiente, Valore, Effectibus, Characteres, &c.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38477

Tertio, De Pœnis latis contra Regulares jure communi. Item, quoad Censuras, Excommunicationes, Suspensiones, Reservationes, Interdicta, & pœnas Privativas respectu Regularium in particulari.

Quarto, De Regularium Privilegiis, quoad usum singulorum Sacramentorum: quoad Immunitatem suarum Ecclesiarum & Conventuum: quoad Sepulturas, Indulgentias, Confraternitates, Privilegium Canonis, Exemptionem ab Ordinariorum jurisdictione, & à Foro seculari, Decimis & Gabellis.

Horum singula, ultra ea quæ hic de illis tradidimus, diffusè tractantur apud Auctores ab initio hic citatos, ut est, *Suarez* de Religione, *Pellizarius* in Manuali Regularium, *Castropalaus* in suo Opere morali de virtute Religionis *Part. 3. Peyrinus, Bordonus, Portel, Diana*, & alii qui ab illis in quaestionibus particularibus adducuntur.

COLLARIA quoque extant particularia Decretorum Pontificiorum, aliorumque, in quibus continentur singula, quæ circa Ordines in particulari hæcenus constituta fuerunt. Præter alios Joannes Baptista Confettius Florentinus Sacræ Theologiæ ac Juris Canonici Doctor, edidit unò volumine in quarto, *Collectionem Privilegiorum*, &c. Sacrorum Ordinum Mendicantium, & non Mendicantium juxta sacri Concilii Tridentini reformationem, & summorum Pontificum novissimas confirmationes, & innovationes.

In hac Decretorum Collectione in particulari continetur Tractatus de Mari Magno Privilegiorum, & Bulla Aurea, Sixti IV. aliisque Constitutionibus ac Litteris Apostolicis, earumque validitate pag. 280. De Privilegiis derogatione: de Privilegiis Con-

servatoribus: de Regularium exemptione: de illorum Foro competenti: de Appellatione à sententiis Prælatorum Regularium: de Bonis locorum Regularium alienandis: de Prælatorum electione, & potestate: de Præscriptione Regularium activa, & passiva: de tempore, & qualitate Ordinandorum: de verbi Dei prædicatione: & deputatione ac prædicatione ad Confessiones audiendas: de Ecclesiis, Domibus, ac locis per Regulares recipiendis: de divinis officiis ac Missis: de Sepulturis: ac Præcedenti processibus ac funeralibus publicis &c. De quo de Monialibus Regularium regimini subjectis, tamquam clausura, ac cæteris Institutis: nec non de Confraternitatibus utriusque sexus: Item, de Tertianis, iam sexus utriusque, qui ab initio Ordini SS. Francisci, & Dominici nunc diversis aliis annectuntur: quarum alia ex Constitutione Pii V. ad tria Vota Regularia & clausuram obligantur: alia in parentum arbitrium, propriisve domibus degunt, & virginitatemve cœlibatum per Vota tantum simplicia Deo offerunt. De prædictis, inquam, singulis variorum ibi Pontificum Diplomata in proprio tenore expressè exhibentur.

RESOLUTIONES SINGULARES.

AD Hæresim, & partes Hæreticorum, & Infidelium ubique pertinentes, nec non variorum Missionum Navalium, Castrensiùm &c. Traduntur scorsim ibi per integrum Tractatum Sextum.

TRACTATUS SECUNDUS DE SACRAMENTIS IN GENERE ET ABSOLUTIONE SACRAMENTALI PRO SACRAMENTO PÆNITENTIÆ.

SUMMOLA: *Materia & Forma Sacramentorum. Intentio Ministri & suscipientis. Effectus Sacramentorum, & modus illes causandi. Character Sacramentalis, &c. De Patrum, & recentiorum auctoritate. De ABSOLUTIONE Sacramentali. De Jurisdictione in quovis genere. Approbatione Confessorum. Reservatis Pontifici, Episcopo, Superioribus Regularium, Privilegiatis: & de Missionariorum in his, aliisque postquam peculiari. Sequitur Tractatus de Confessione: & postea de singulis Sacramentis in specie.*

CAPUT UNICUM DE SACRAMENTIS IN COMMUNI.

Sacramentum in communi, est signum sensibile gratiæ justificantis, à Deo institutum, ut sanctitatem causet. Numerum Sacramentorum esse septenariū &c. probavimus supra in Controversi. Part. I. Tract. II. cap. 6. II. An & quæ fuerint Sacramenta in statu naturæ integræ, legis naturæ &c. Traditur supra Tom. II. Part. I. p. 58. Ad essentialiam Sacramenti pertinet materia, & forma,

& debita utriusque coexistentia. Essentialis etiam est institutio Christi, & intentio Ministri, & in adultis plerumque intentio quædam, & dispositio suscipientis. Quæ omnia cum aliis huc pertinentibus per præcæ assertiones elucidanda erunt.

§. I.

Quæ, & qualis esse debeat materia & forma Sacramentorum.

Dico primò, Sacramenta novæ Legis (quæ in usu consistunt) constant rebus ut materia, & forma

ut forma: præter Matrimonium, quod perfici potest nutu, scripto, aut aliis signis quæ verbis æquivalent.

Ratio est, quia materia Sacramenti v. gr. ablutio infantis in Baptismo, est res ex se indeterminata ut sit signum, & causa gratiæ sanctificantis: ergo debet ea in ratione talis signi determinari per verba, quæ ex sua institutione vim habent aliquid determinate significandi; & quæ à Christo assumpta sunt ut simul cum certa materia intrinsecè constituent signum causativum gratiæ sanctificantis. Dixi, hoc intelligendum de Sacramentis, quæ in usu consistunt, propter Eucharistiam, quæ post Consecrationem servatur, & permanet Sacramentum, etiam verba Consecrationis pridem desierint.

Contra hanc assertionem objicit *Scorus in 4. Dist. 16. Quest. 1.* In Sacramento Pœnitentiæ sola absolutio Sacerdotis significat gratiam, & remissionem peccatorum, non autem pœnitentis Confessio; ergo Confessio non est pars hujus Sacramenti, sed tantum conditio extrinseca ad absolutionem prærequiritur.

Respondeo negando antecedens: quia voluit Christus ad constituendum Sacramentum Pœnitentiæ assumere totam formam externam in Judicio requisitam, ad hanc autem formam non tantum spectat sententia Judicis, sed etiam declaratio delicti, quæ sita est in Confessione Pœnitentis. Idque probatur ex Tridentino Sess. 14. Cap. 3. *Sunt autem quasi materia hujus Sacramenti, ipsius pœnitentis actus, qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenamque & perfectam peccatorum remissionem ex divina institutione requiruntur, hac ratione Pœnitentiæ partes dicuntur.*

Dico secundò: Materiæ & formæ conjunctio, & coexistentia physica non est necessaria ad valorem Sacramenti, sed tantum moralis, ita scilicet ut communi judicio censatur forma cadere supra materiam. Hinc validus est Baptismus, etsi paulò ante vel post ablationem infantis pronuncietur forma, *Ego te baptizo* &c. Valet etiam absolutio, etsi uno vel altero die post Confessionem proferatur. Forma autem Consecrationis requirit ut hostia sit præsens, & sensu perceptibilis à Sacerdote pro eo tempore, quo proferuntur verba Consecrationis. Ratio hujus divinitatis petitur ex eo, quod in uno Sacramento præ alio facilius, in majori temporis aut loci distantia, intelligatur forma materiam determinare, & cum ea constituere unum signum sacramentale, quod ex diversis signi natura, & morali æstimatione judicari debet.

Dico tertio: Sacramentorum omnium materiæ, & formæ à Christo determinata est, quæ salvo Sacramenti valore, quoad substantiam mutari nequeunt.

Probat conclusio ex Trident. Sess. 21. Cap. 2. ubi dum declarat in Ecclesia fuisse perpetuo potestatem, ut in Sacramentorum dispositione ea statueret & mutaret, quæ magis expedire judicaret, expressè addit, *salvâ eorum substantiâ*: Ergo non habet Ecclesia potestatem aliquid immutandi in materiæ & formæ, cum hæc ad Sacramentorum substantiam pertineant, unde colligitur ipsius Christi potestate sublimiori ea constitui debuisse.

Contra objicies: Ante Tridentinum materiæ Matrimonii erat consensus contrahentium signis utrim-

que expressis, absque Parochi, & testium præsentia: Atqui post Tridentinum talis consensus sine præsentia Parochi non est materiæ sufficiens in Sacramento matrimonii: ergo Ecclesia potuit alicujus Sacramenti materiam immutare.

Respondeo, admissio ant. negando consequentiam. Ecclesia enim isto casu non immutavit formaliter materiam in Sacramento Matrimonii à Christo institutam, quæ fuit traditio potestatis in mutua corpora per contractum validum, & legitimum: Ecclesia autem tantum statuit, ut traditio illa clandestina non esset amplius valida in ratione contractus, atque ita deesset conditio requisita, ut comprehenderetur sub materiæ à Christo instituta, qui pro materiæ matrimonii non quemlibet contractum, sed omnino validum sufficere voluit.

Porro quanta materiæ aut formæ mutatio Sacramentum invalidet, de singulis infra dicetur.

Hac thesi sic constituta, corrumpit gemina hæresis, una Lutheri negantis certam verborum formam à Christo in Baptismo, aliisve Sacramentis constitutam: altera Calvini asserentis verbum in Sacramentis debere esse non consecratorium, sed concionatorium, sic nempe prolatum, ut possit fidem in audientibus excitare, cujus unius actus, & exercitio vult omnes etiam baptizatos justitiam adipisci. At Calvinum erroris hic arguent ipsi infantes baptizandi, quibus necesse erit Calvinistam per septem annos Baptismi verba inclamare, antequam iis rationis ulu carentibus, unum fidei actum extundat.

§. II.

De Intentione Ministri, ac suscipientis, & qualis ad valorem Sacramenti requiratur.

Dico primò: Intentio Ministri essentiam Sacramenti necessariò ingreditur.

Probat ex principio generali. Illud est de rei essentia quo sublato, cæteris permanentibus, tollitur rei essentia. Sed sublata Ministri intentione, manentibus rebus & verbis, perit essentia Sacramenti; ergo illa Sacramenti essentiam ingreditur. Minor patet ex Trident. Sess. 14. Cap. 6. ubi de Sacramento Pœnitentiæ docet, etsi reliqua adsint, nihil fieri, si Sacerdoti desit animus verè absolvendi. Hinc etiam si Sacerdos super Hostiam aut calicem formam Consecrationis debite pronunciet, si careat intentione consecrandi, nihil efficiet: & sic de cæteris.

Objicies primò: Nihil intrinsecè requiritur ad constituendum quodvis compositum præter materiam, formam, & unionem, quæ inter se copulantur. Ergo nec ad Sacramentum aliud desideratur quam materiæ, & formæ, & debita utriusque coexistentia.

Respondeo, Intentionem Ministri se tenere ex parte formæ, nam ad formam Sacramenti non instituit Christus verba quocumque modo prolata; sed simul cum debita intentione conficiendi Sacramentum.

Objicies secundò: Intentio Ministri aliquando est peccaminosa: ergo non potest esse pars Sacramenti, quæ gratiam causare debet.

Respondeo neg. consequentiam: quia Sacramentum non causat gratiam aut Deum movet, ut est actio Ministri,

de
tineo
gia

Ministri, sed ut est actio à Christo instituta, etsi per malum Ministrum malè exerceatur. Sicut Deus inclinatur ad præstandam gratiam propter eleemosynam iussu Domini concessam, etsi famulus ex mala intentione illum distribuat.

Obijcies tertio: Ergo valor Sacramenti erit suscipienti incertus, si pendeat ab intentione in Ministri pectore recondita, & hominibus ignota.

Respondeo negando sequelam: Habebit enim certitudinem moralem, quam Christus voluit sufficere in Sacramentis, non ab Angelis, sed ab hominibus humano more administrandis, quibus nihil est facilius quam actioni externæ intentionem internam adungere, nisi eam ex sacrilego animi decreto ultrò cohibeant, quod vix de aliquo ministro, nisi bipedum nequissimo, præsumi potest.

Dico secundò, intentio suscipientis est etiam de intrinseca essentia Sacramenti, quod confertur adulto, præter Eucharistiam, ita *Lugo hic Diss. 2. Num. 141.* cum communi Doctorum sententia. Hujus ratio fundatur in argumento quo superiorem thesım stabilivimus.

Dixi, *Sacramenti quod confertur adulto*, quia in parvulis, cum sint rationis expertes, intentio nulla requiritur. Addidi, *præter Eucharistiam*, quia ad ejus essentiam, & valorem sola requiritur intentio Ministri conficientis Sacramentum, non verò suscipientis.

Sed hic ulterius quaeritur, qualis debeat esse illa intentio Ministri ad Sacramenti valorem requisita? Pro resolutione.

Dico tertio: Requiritur in Ministro intentio saltem faciendi id quod facit Ecclesia, id est, ut intendat saltem confusè actionem externam Sacramenti ponere ob illum finem aut effectum, quem Christiani communiter per eam actionem obtineri volunt.

Probatur ex Trid. Sess. 7. Can. 11. requirente in terminis, intentionem saltem faciendi quod facit Ecclesia, contra Lutherum, Calvinum, aliosque Sectarios, qui volunt sola actione externa perfici Sacramentum, etsi Minister ostendat se tantum joco verba proferre. Verum qui sic operatur non agit more Ecclesiæ, quæ effectum Sacramenti serio intendit, sed more Lutheri aut Calvini, quibus per tales jocos gratia tantum jocosa debetur.

Quia verò inter Theologos considerari solet triplex intentio: Primò, *actualis*, quæ actu existit quando conficitur Sacramentum: Secundò, *habitualis*, quæ est voluntas præterita, & nondum retractata: Tertio, *virtualis*, quæ est quidem præterita, sed persistens in aliquo effectu à se posito: Quæritur: Ultra harum ad conficiendum validè Sacramentum sufficiat?

Dico quartò: Non sufficit in Ministro intentio habitualis, sed requiritur saltem virtualis.

Prima pars probatur: Ideo requiritur aliqua intentio, ut actio Sacramentalis sit voluntaria, & humano modo à Ministro exerceatur: Sed intentio habitualis, quæ neque in se, neque in suo effectu amplius existit, non potest actionem præsentem reddere voluntariam; cum nequeat ullo modo eam causare, & efficere ut à voluntate dependeat. Ergo nullo modo sufficit ad Sacramentum.

Hinc, etsi heri volueris infantem baptizare, & hodie contingat te inadvertenter aquam illi inspergere, & formam pronunciare, nullo modo validum erit Sacramentum.

Dices, Sufficit in Sacerdote intentio habitualis ut alteri applicetur fructus sacrificii: ergo eadem sufficiens erit ut conficiatur Sacramentum.

Respondeo neg. consequentiam: quia intentio habitualis, quæ nullo modo amplius existit, potest esse causa objectiva movens Deum ut alteri applicet fructum sacrificii, sed non potest esse causa physica, à qua in præsentem profluat actio Sacramentalis.

Secunda pars pro intentione virtuali sic probatur. Quia per intentionem virtuales actio Sacramentalis dependet à voluntate Ministri, hæc enim est causa cui actio illa exerceatur.

Si quaeras, quomodo possit intentio virtualis causare actionem præsentem, cum ipsa actu præterierit?

Respondeo, non omnino præterierit, vel enim relinquit aliquem effectum ex quo præterita actio procedit, vel certè (quod verius puto) post illam perseverat volitio quædam actualis tam tenuis ac remissa, ut agens per actum reflexum non possit illam in se percipere, mentis præteritam acie in res alias distracta. Neque enim necesse est, ut actus omnes ejus elicimus reflexè advertamus: alioquin & ipsos actus reflexos percipere oporteret, & in hoc iterum per alios actus intendere, continua serie in infinitum progrediendo, quod dici nequit. Hujus inadvertentiæ experimentum habemus in illis, qui ex arte fides pulsant, aut qui aliquid describunt, aut legunt, quibus existimo inesse actum voluntatis tenuem, ac remissum, quo in singulos fidium tactus, & scripturis apices actu feruntur, etsi ad singulos quos ebriant actus ipsi non reflectant. Constat enim illas actiones voluntate dependere, cum possint pro ejus arbitrio cohiberi, aut continuari.

Simili igitur modo dicitur Sacerdos habere intentionem virtuales consecrandi hostiam, qui cum voluntate celebrandi perrexit ad templum, accessit ad altare, & Sacrum legit, etsi neque in his actionibus, neque dum actu consecraret ullam adverterit se consecrandi intentionem habere.

Dico quintò: In suscipiente sufficit intentio habitualis declarata ad valorem Sacramenti. Dixi, *ad valorem*, quia hic non agitur de dispositione requisita ad fructum Sacramenti percipiendum, de illa in singulis Sacramentis agetur.

Colligitur assertio ex Cap. Majores, & ex Concilio Arausicano 1. Can. 11. ubi dicitur: *Obmutescere baptizari, aut penitentiam accipere potest, si voluerit præterita testimonium aliorum verbis habere.* Atque in eo, qui sic obmutuit, sola est intentio habitualis, quæ tantum est voluntas præterita non retractata, ergo &c.

Ratio hujus est, quod intentio suscipientis non debeat activè causare actionem Sacramentalem, sed sola intentio Ministri; suscipiens autem ad conficiendum Sacramenti tantum passivè se habere solet. Hinc, si aliquis delirans, antea petiit v. gr. Baptismum, aut Eucharistiam, debet ei in vitæ periculo contentus, quamvis in isto statu nullam videatur habere suscipiendi Sacramenti intentionem actualem, aut virtuales.

QUÆRES, An fides, & probitas Ministri requiratur ad valorem aut fructum Sacramenti?

Respondeo negativè: Ac proinde validum, & fructuosum est Sacramentum collatum à Sacerdote

impio, aut etiam in hæresim prolapsus, si suscipiens ex parte sua sit ritè dispositus.

Probatur ex Trid. Sess. 7. Cap. 6. & 7. ubi declarat Sacramenta semper conferre gratiam non ponentibus obicem. Collata autem ab hæreticis Sacramenta esse valida, & non iteranda definivit Ecclesia contra S. Cyprianum, qui olim contrarium errorem tuebatur.

Neque refert quod hæretici non sint vera membra Ecclesiæ: quia administrando Sacramenta non agunt tamquam membra, sed tamquam instrumenta externa, quorum ministerium placuit Ecclesiæ usurpare, ut subveniret fidelium necessitati.

§. III.

De Effectibus Sacramentorum, & modo quo causantur.

Deo primò: Omnia Sacramenta novæ legis causant gratiam ex opere operato. Dicitur gratia, aut alius effectus, causari ex opere operato, quando conferuntur ex vi operis externi procedentis ab alio quam à suscipiente Sacramento, sicut fit in Baptismo infantium. Dicitur autem gratia causari ex opere operantis, quando datur ex vi actus interni meritotii qui elicitur ab ipso operante.

Thesis hæc asseritur à Trident. Sess. 7. Can. 8. Et patet ex eo, quod Sacramenta agant non tantum ut opus Ministrum, sed multò magis ut opus Christi, qui voluit suo nomine per Ministros Sacramenta conferri, ut ex suis meritis actu positus operentur. Unde sicut elemosyna collata à famulo dicitur opus operatum Domini, sic Sacramentum rectè nuncupatur opus Christi volentis illud suo nomine administrari.

Ubi advertet, præter gratiam sanctificantem, annexas esse singulis Sacramentis gratias actuales ordinatas ad finem Sacramenti suo tempore obtinendum, v. gr. Baptismus præstat auxilia ad alia Sacramenta postea digne suscipienda; Confirmatio ad constantem fidei Professionem, & sic de cæteris.

Dico secundò, Sacramenta conferunt æqualem gratiam æqualiter dispositis, & majorem pro majori suscipientis dispositione.

Probatur ex Trident. Sess. 6. Can. 7. ubi cum dixisset Baptismum esse causam instrumentalem justificationis, adjungit, quod justitiam accipimus unusquisque secundum propriam cujusque dispositionem.

Dices: Ex illa assertione sequeretur illum, qui in susceptione Sacramenti omittit majorem dispositionem, graviter peccare; quia liberè opponit obicem majori augmento gratiæ.

Respondet negando sequelam: quia suscipienti non est præceptum, ut ad illud majoris gratiæ incrementum se disponat, cum Tridentinum ad susceptionem Eucharistiæ statum gratiæ tantum requirat. Est tamen hæc res consilii, & magno hominibus solatio, quod pro mensura devotionis cum qua ad hos gratiæ fontes accesserint, certò sciant se uberiores meritorum copiam relaturus.

Questio celebris est: An Sacramenta gratiam causent physicè, an tantum moraliter? Pro causalitate physica stat firmiter Schola Thomistica, Suarez, alique. Partem hæc oppositam sustinet Vasquez, Lugo, ac plerique recentiores, pro brevi resolutione.

Dico tertio, Sacramenta causare gratiam tantum moraliter, id est, movendo tantum objectivè Deum ut ipse in anima gratiam physicè operetur.

Et probatur primò: Quia nihil cogit asserere gratiam in Sacramentis aliter produci quam extra Sacramenta: At extra Sacramenta producitur gratia physicè à solo Deo; ergo etiam in Sacramentis: gratiæ enim natura, & excellentia exigere videtur, ut à solo Deo physicè procedat.

Probatur secundò: Quando contingit sublato obice Sacramentum præteritum reviviscere, tum demum animæ gratiæ infunditur: Atqui illa gratia non potest à Sacramento physicè produci, cum amplius non existat dum in animam gratia recipitur: Ergo ut in illo Sacramento ad efficientiam gratiæ moraliter tantum concurrat, ita in cæteris fieri meritò concludes.

Objicies cum Thomisticis: Perfectior est modus causandi physicus quam moralis; ergo dignitas Sacramentorum illum sibi vindicare debet.

Respondet neg. consequentiam: Eximia enim perfectio est, quod Sacramento exhibito, tamquam Christi syngrapho, debeat Deus per se gratiam causare; sicut quantumvis magna sit excellentia Matris Dei, illa tamen non requirebat ut Deipara Christi animam per se crearet, uti omnes admittunt.

Instabis cum Suarez, Patres frequenter dicunt Sacramenta operari, producere, efficere in nobis gratiam, quod propriè dici nequit de causa morali.

Respondet Patres eodem loquendi modo asserere, Passionem, & Sanguinem Christi in nobis gratiam operari, ad quam constat, ea tantum moraliter concurrere, movendo Deum, ut suam nobis gratiam largiatur.

§. IV.

Quid sit Character Sacramentalis?

Respondet, Characterem Sacramentalem esse signum quoddam spirituale, in anima indelebile, & ab aliis distinctivum, quod in eadem persona non iteratur. Tria sunt Sacramenta, quæ Characterem Sacramentalem imprimunt, Baptismus, Confirmatio, & Ordo.

Constant hæc ex Concilio Florentino, & Tridentino Sess. 7. Can. 9. contra Wicleffum, & Calvinum. Et de hoc Characterem videtur esse illud Augustini, Tract. 5. & 6. in Joannem; Si baptizatus Charitatem non habet, Characterem quidem impositum habet, sed defertor vagatur.

Ratio cur illa Sacramenta Characterem imprimant, est tantum voluntas Christi: cujus motivum fuisse videtur, tradere signum perpetuò distinctivum personæ ad certum statum à se coopatæ. Per Baptismum enim assumitur homo in Christi familiam, per Confirmationem in militiam, per Ordinem in ministerium: quod in aliis Sacramentis locum non habet, quæ ad succurrendum necessitatibus in vita occurrentibus instituta sunt, ideoque possunt sæpius iterari. Illa autem tria, cum significant statum aut potestatem permanentem, nequeunt iterari, aut eorum Character in hac vita deleri. Imo, ex communi Theologorum sententia, manet etiam post mortem Character ille in Beatis ad Christi gloriam, & in damnatis ad eorum confusionem sempiternam.

Opponunt quidam Novatorum, Characterem hunc præ-

de
tineo
gia

praesertim in Ordine ac Confirmatione superfluum & fictitium esse, ex eo quod illius antiqui Patres non meminissent.

Sed ut paucis respondeam, Etsi illius mentio apud Patres non extaret (quod minimè admitto) satis tamen constat eam doctrinam tam ex Conciliis, quam ex communi Theologorum consensu recipiendam esse. Neque enim omnia illico repudianda sunt, quæ discretè in Patrum Scriptis non exhibentur.

Annotatio de Sanctis Patribus, & Theologis modernis.

Atque hic in ordine ad alias hoc tempore quaestiones obiter notandum. Inanem esse hodie strepitum quorundam Scriptorum, ac si actum esset de *Sanctorum Patrum* auctoritate, si quis asserat, Aliqua magis esse Theologis recentioribus, quam priscis Patribus, & Scriptoribus cognita, & explorata. Quæro ego, An non potuit D. Thomas, longo post Patres seculorum intervallo, legere & intelligere easdem Scripturas, eadem Concilia, aliaque veterum monumenta, ex quibus, exempli gratia S. Augustinus aut S. Ambrosius suam scientiam hauserunt? An non potuit idem exhaurire ipsius Augustini volumina, & alia insuper plurima quæ postea per sex septemve integra secula illis accessere. Non potuit tamen è converso S. Augustinus, aut ullus Patrum novisse omnia quæ post suum obitum per decem & amplius secula hæcenus in lucem prodierunt: qualia sunt quæ sancita fuere in Concilio Florentino, & in Lateranensi, & in Tridentino circa varias quaestiones tot seculis exortas, circa reservationes, concessiones, ritus, facultates, reformationes, novarum legum institutiones, & antiquarum declarationes: præter innumera Pontificum Diplomata, & decreta tanto temporum intervallo constituta. Neque enim vasti tot Conciliorum Tomi qui nunc extant, neque integra Bullarum Apostolicarum volumina, neque totum Corpus Juris Canonici ac Civilis, neque amplissima Scholasticorum Operum Bibliotheca, Doctoris etiam Angelici, Subtilis, Seraphici studio, totque seculorum præclaris elucubrationibus locupletata, ad S. Augustini, aut primorum Patrum conspectum umquam pervenerunt. Hæc tamen haud dubiè univèrsâ Theologis modernis ad varias Resolutiones subsidium præbent amplissimum.

Cur ergo piaculum erit tam grande, tamque invidiosum si quis dicat, Recentiores Theologos ex his aliqua posse certius deducere, quàm ex Antiquorum scriptis resolvì possint? Ac si post elucubrata veterum Scriptorum volumina omnes Scientiarum fontes exaruiscent. Hoccine est, *Hæreticorum more Patres aspernari: aut modernos Scriptores ipsis præferre?* Fuerunt sane sine controversia antiqui Patres, & S. Augustinus imprimis, prima & suprema Ecclesiæ luminaria, sic tamen securis seculis suam lucem communicarunt, ut propriam illis non abstulerint. Horum Patrum splendori si quis detraheret, meritò ipse obscurus, & nullo nomine dignus reputandus esset. Verùm longè aliud est S. Augustino aliquid detrahere, aliud illis modernis non assentiri qui conantur omnibus ejus Scriptis auctoritatem definitivam vindicare, aut ea Pontificum decretis

opponere, aut indamnata ab illis doctrina quasi patricium adfiscere. Hisce conatibus si quis obstitit, illum quilibet æquus iudex, & ipse S. Augustinus suæ auctoritatis & doctrinae sincerum assecclam & defensorum meritò agnosceret.

Quantum verò commodum habeant in Republica Christiana singuli, in foro tam interno, quàm externo, ex variis Theologorum etiam Recentiorum Scriptis in omni quaestione studiosè elaboratis, vel hinc facillimè aestimabis: quod nemo prudens non maximi faciat promptu habere plurimos doctos & sinceros Consultarios, quos in qualibet sua difficultate & quaestione convocare, & consulere possit; illosque fidos, & contententium parti addictos. Nonne etiam ipsi passim Principes Ecclesiæ, Theologos adhuc spiritibus adeoque Recentes in unum congregare, & singulorum opiniones exquirere gaudet pro gravissimarum Casarum decisione? Hoc tanti momenti privilegium singulis etiam privatis per Theologorum recentium disputas in omni genere Elucubrationes & Scripta communicari, non leve certè orbi Christiano commodum & beneficium reputari debet.

Hos Recentiores ab accusatione promiscua benignitatis indebitè defendit Patrum & Doctorum auctoritas.

Frustra agunt qui his promiscuè affricare conantur labem indebitè laxitatis, aut inde invidiosè nuncupatione Probabilistis vocitare non dubitant.

Si qui hinc inde Scriptores moderni in hoc generis sanioris doctrinae orbitam excesserint, ideòque auctores solidissimi in communem invidiam vocandi: An quia etiam ex antiquis Scriptoribus aliqui exortuerunt, ideò Antiquorum cæterorum auctoritas aspernanda? Quo itaque nisi ad Te, qui Recentiores abijcis, recurrendum erit? Sed neque ad Te jam dabitur recursus, cum in numero Recentiorum vel maxime existas. Quæ ergo demum *ihimus, ut verba viva æterna habeant?* Non omnis igitur in animarum directione doctrinae benignitas, illicò laxitatis odiosæ infimulanda est.

Audiamus de hoc Ecclesiæ tam Latinae, quàm Græcæ Patres antiquissimos, maximeque eximios. Prætermissis cæteris *D. Gregorium Magnum Pontificem Romanum*, qui ante mille annos Confessarios instruit his verbis *Lib. 1. Epist. 142.* Dilecti, inquit, & venerabiles Fratres, si ad Christum revocare contumaces vultis, exate omnem vel levissimam acerbicam: induite patientia viscera, ut nemo timeat sub oculis vestris nudare ulcera sua, ut recipiat sanitatem. Excipite peccatores in patientia, audite in omni patientia, ut sibi certò possint, in scelerum naufragio patere tutissimum indigentia vestra portum: in qua videlicet compatiens necesse est, ut talem se, qui præest exhibeat, cui subiecti quique occulta sua proderè non erubescant, &c.

Accedit Ecclesiæ Græcæ Doctor & Lumen eminentium *S. Joannes Chrysostomus* ante annos mille ducentos, *Homil. 43. in Cap. Matthei 23.* ad illa verba, *Alligant onera gravia.* Tales, inquit, sunt nunc Sacerdotes, qui grave pondus venientibus ad Pœnitentiam imponunt, qui dicunt & non faciunt, & sic dum pœna Pœnitentiæ præsentis fugitur, contemnitur pœna peccati futuri. Si enim fascem super humeros adole-

adolescentis, quem non potest portare, posueris, necesse habet, ut aut falcem rejiciat, aut sub pondere confringatur: Sic & homini cui grave pondus Penitentiae imponis necesse est ut aut penitentiam tuam rejiciat, aut suscipiens eam sufficere non possit, & scandalizatus amplius peccet: Deinde etiam erramus modicam Penitentiam imponentes, nonne melius est, propter misericordiam rationem dare, quam propter crudelitatem. Ubi enim pater familias largus est, dispensator non debet esse tenax: Si Deus benignus est, ut quid Sacerdos ejus austerus. Ita S. Chrysostomus ore aureo, contra ferreum quorundam suo etiam tempore in penitentibus absolvendis rigorem.

Confirmat insuperabiliter hanc praxim ipse S. Augustinus Ecclesiae Latinae Doctor praeclarissimus, Tract. 16. in Joannem. Veni, inquit, columba te vocat, gemendo te vocat. Veni (o peccator) veni, noli timere. Et vobis dico Fratres mei (Sacerdotes) gemendo vocate, non rixando, vocate orando; intelligant quia doletis illos, non dubito quia si videant dolorem vestrum, confundentur & revivescunt, &c.

Prætermitto cæterorum Doctorum torrentem, quæ horum, & Ecclesiae utriusque Græcæ & Latinae Doctrinam & praxim secuti sunt, cum S. Bernardo, Sermone 23. in Cantica, Oportet, inquit, peccatorem recurrere ad Sacerdotem, tanquam ad sinum matris, &c.

Ex his patet hanc fuisse Ecclesiae tam Græcæ quam Latinae praxim probatissimam, & si nunc viri illi viverent, totis viribus pro ea decertaturos.

Inter DOCTORES Academiae maximè eximios in hoc genere, nomine laxonis aut probabilis obsecrari non fero auctoritatem Scriptorum celeberrime in nostro Belgio Academiae Lovaniensis, in qua & ego aliorum studiorum primordia potui.

Docuit pridem cum communi, licitum esse sequi aliquando sententiam minus probabilem, minusque tutam, Joannes Malderus præcipui nominis Doctor Lovaniensis, & Antverpiensis Episcopus, in 1. 2. Disp. 86. cujus verba refero. Dico tertio: Licet aliquando sequi minus probabilem, relicta probabiliore, etiam si probabilior fuerit tutior.... Dico quarto, subditus debet parere superiori præcipienti opus, quod secundum probabilem sententiam licet, etiam si secundum probabiliorē subditi, idem opus non sit licitum.... Dico quinto: Confessarius tenetur absolovere poenitentem, habentem opinionem probabilem, secundum quam ab eo opere proponit non abstinere, quod secundum probabiliorē ipse confessarius tenet non esse licitum.

Quam celebris sit Auctor ignorat nemo, Joannes Wiggerus S. Theol. Doctor Lovan. 1. 2. quaest. 19. a. 6. sic docet. Dico quarto, quando ex utraque parte sunt opiniones probabiles, quarum una est probabilior, & altera minus probabilis, possum in actionibus moralibus sequi minus probabilem, modo verè, & absolute probabilis sit, relicta probabiliori, non tantum quando minus probabilis

tutior est, vel quando ab operante habetur uti probabilior: sed etiam quando est minus tuta, & habetur ab operante tanquam minus probabilis. His addit ibidem. Dico quinto: interdum contingit, quod in operando teneamur sequi sententiam probabilem prætermittit probabiliori, aut aequè probabili, quamvis etiam hæc per se loquendo esset tutior, semotis omnibus extrinsecis.

Consentit Joannes Molanus Lovan. Doctor Tract. de virtut. cap. 1. num. 16. 17. 18. Item doctrina Thomæ Leonardi Lovaniensis Doctoris, lib. 2. de hominis institutione c. 7. pugnantis pro usu licito probabilis opinionis etiam in illa materia, & denique concludentis, alioqui securum, quod in pertinentibus ad legem naturam homines semper tenerentur sequi partem tutiorem, etiam si opposita longe esset probabilior &c. Quam autem, inquit, hæc omnia sint absurda nemo non videt.

Eadem in Lovaniensi Schola sæpius sunt propugnata. Jacobus Pontanus S. T. Doctor. Lovan. die 2. Decembr. 1650. hæc propugnavit: prudenter agis sequendo sententiam probabilem, etiam relicta probabiliori, & tutiori, nisi charitas obset & justitia. Moderationes hujus generis censeant adhibendas Theologi communiter.

Gerardus van Werm. S. Theol. Doctor Lovan. die 30. Maji 1653. Thesim dedit hanc: Licitum est operari juxta sententiam probabilem; imò juxta minus probabilem relicta probabiliori, & tutiori.

Nec minus docet Libertus Fromondus S. T. D. die 10. Junii 1653. Jacobus Pontanus S. T. D. die 6. Novemb. 1659. & die 2. August. 1663. rursusque Lib. Fromondus die 16. Januarii 1637. Guilielmus Tasselon S. T. D. die 14. Nov. 1639. Andreas Laurent. S. T. D. die 3. Augusti 1654. Guil. Mercerus die 9. Novemb. 1630. Christianus Beusecum S. T. Doctor Lovan. die 1. Martii 1640. sic posuit: Probabile est quidquid vel ab uno famoso Doctore ex professo docetur, modo passim tanquam improbabile ab aliis non rejiciatur; imò omne dictum Confessarii non clarè falsum poenitenti respectu vulgi Fidelium.

Andreas Laurent. S. T. Doctor Lovan. die 29. Julii 1654. Liber est à peccato, qui sequitur opinionem unius Doctoris, absque eo quod eam expendat, & postea reperit falsam. Inter opiniones probabiles una non est securior, & tutior altera. Horum singula non assero sed recensco.

Cum his vide supra pag. 91. aliarum Academiae & Scholarum Auctores toto orbe probatissimos. Hos si Moderni tanquam Novos aspiciantur, videndum illis est quo loco seipsos præ illis novissimos, reponere debeant.

Verum, sapientia & veritas non veterascit: aliàs junior fuisset illa in Antiquis, & senior in Novis. Equè igitur in se antiqua est veritas five ex Antiquis, five ex Novis hauriatur, quamvis in illis magis veneranda: hinc providè in persona sponse mater Ecclesiae, Nova & vetera servavi tibi.

de
cin

eo
gia

D E

ABSOLUTIONE SACRAMENTALI IN SACRAMENTO POENITENTIAE,

Cum variis tam Missionum, quam aliorum singulorum Facultatibus, Privilegiis, & Casibus reservatis.

Potestatem Ordinis, & Absolutionis in Sacramento Poenitentiae à Christo institutam esse, & penes Sacerdotes in Ecclesia Romana in violabili successione permanere probavimus supra in Polemicis *Part. I. Tract. II. pag. 72. & 81.*

Hic autem scientiam ad illius muneris usum proximè requisitam tradere intendimus, idque ante alia Sacramenta, quoniam praeter ceteris, Sacramenti Poenitentiae assiduus est in Ecclesia usus, & plurima ad praxim necessaria hic simul connexa fufius & opportunius traduntur.

CAPUT I.

De Jurisdictione requisita ad Absolutionem Sacramentalem.

JURISDICTIONE generatim, est facultas alicujus habentis auctoritatem publicam in alios in ordine ad eorum regimen aut gubernationem. Dividitur *primò* ratione status, in jurisdictionem Ecclesiasticam, & Civilem. *Secundò*, in Contentiosam, ad quam pertinet in proprio tribunali leges condere, praecipere, & punire: & in voluntariam, ad quam praecipue pertinet legitimare, dispensare, beneficia & officia conferre, & Sacramenta administrare.

Tribunal sive forum in quo exercentur jurisdictione sortiri oportet vel ratione domicilii aut habitationis, vel ratione certi delicti, vel contractus, vel rei, aut possessionis constitutae in certo territorio, vel aliquando ratione originis. Jurisdictione contentiosa differt etiam in hoc à voluntaria, quod illa extra territorium exerceri non possit, haec aliquando possit. Item, quod jurisdictione contentiosa etiam in invitos exercentur, voluntaria autem non nisi volentibus conferuntur, quia beneficium non datur invito. Viventium in Defunctos nulla datur jurisdictione.

Disputant Theologi, an Episcopis comperat sua Jurisdictione jure divino, an Ecclesiastico. Nos hic in ordine ad praxim statuimus *primò*, Pontificem Romanum immediatè à Christo accipere Jurisdictionem sive potestatem ligandi ac solvendi in omnes Christi fideles, etiam in haereticos per Baptismum Ecclesiae mancipatos. *Secundò*, Episcopos, & quoslibet alios Praesules, ac Sacerdotes, omnem quam habent jurisdictionem mediante à Christo, immediatè à Pontifice derivare, qui potest illam conferre, auferre, limitare: his potest

Dico *primò*; Ut Sacerdos legitime consecratus possit validè à peccatis absolvere, praeter potestatem Ordinis, requiritur etiam potestas Jurisdictionis, & in plerisque Approbatio Ordinarii. Nam sine hoc Ordo tantum confert Sacerdoti potestatem absolvere di remota, absque determinatione ad certas personas, quas possit tanquam suos subditos absolvere. *Jurisdictione* enim Confessarii est potestas, quae in foro conscientiae in alterum tanquam subditum obtinetur.

II. In tribus tamen casibus quis Sacerdos jurisdictionem obtinet, ut à peccatis absolvat, ex perpetua Ecclesiae consuetudine. *Primò*, in articulo mortis ab omnibus peccatis validè absolvit. *Secundò*, Si Confessio sit de mortalibus à quibus ante confessionem absolutus fuerat. *Tertiò*, Si Confessio de his venialibus instituitur. Cum hoc tamen discrimine, quòd secundam, & tertiam facultatem Ecclesia conferat Sacerdoti excommunicato, denuntiato, & notorio percussori Clerici; primam autem omnibus relinquit, ne quis in extremo articulo hujus Sacramenti beneficio destituatur. Adde insuper, quod Sacerdos simplex non approbatus, non debeat a Praelatis permitti ut absolvat à peccatis venialibus etiam necessitatem ex Decreto Innocentii XI. circa Communionem quotidianam, *in fine.*

III. Dico *secundò*. Jurisdictione in foro Poenitentiae, alia est *Ordinaria*, quae ratione officii, quo fungitur, alicui competit. Alia est *Delegata*, quae non officii, sed ex Ordinarii concessione alicui committitur. Jurisdictionem Ordinariam habet Summus Pontifex in omnes Christi fideles: Episcopus & qui Vicarius in omnes ad suam Diocesim pertinentem Praelati regulares exempti in suos subditos: Parochi in omnes, qui in sua parochia habent domicilium, vel quasi domicilium.

Ad constituendum in aliquo loco *Domicilium*, vel quasi domicilium; & animus, & factum requiritur. Animus consistit in proposito permanendi in loco ad tempus anni non exiguum, factum in actuali habitatione.

Qui in duobus locis *Domicilium* habet, censetur habere duas Parochias, ideòque potest in alterutra pro libitu Sacramenta suscipere. Si tamen habeat quasi *Domicilium* in Diocesi à loco propriae habitationis diversa, non poterit Ordines sacros suscipere ab alio quam Episcopo proprii domicilii.

IV. *Vagabundi*, qui nullibi versantur cum annuam magnam anni parte permanendi, ubiq; forum sortuntur.

ac proinde possunt cuius Parocho, & exposito confiteri.

Peregrini autem, qui suam alibi habent domicilium, dum absunt à sua parochia, possunt alteri Sacerdoti exposito confiteri, & Eucharistiam suscipere, etiam tempore Paschali: idque ex tacita Ordinariorum voluntate, communi consuetudine confirmata, uti hic testatur *Layman*, alique. Tenentur tamen testimonium annuatim Confessionis, & Communionis suo Parocho id postulanti exhibere.

V. Dico Tertio. Qui habet ordinariam jurisdictionem à peccatis absolventi, potest eam alteri Sacerdoti delegare. Delegatus autem non potest alterum subdelegare. Ratio hujus est, quia delegato tantum conceditur facultas exercendi jurisdictionem quoad suam personam; ergo si alteri eam committat, suam facultatem excedit: Sicut usufructus jus habet utendi re ad usum concessam, sed non alteri ejus usum concedendi: hoc enim jus ad proprietarium pertinet.

Excipe primò, nisi specialiter delegato concedatur ut possit subdelegare, uti communiter fit in delegato Pontificis, accedente partium consensu. Nisi forte personæ delegatæ specialis industria electa esse videatur, uti fieri solet in causis gravioribus v. g. matrimonialibus, quas Curia Romana ferè solis Episcopis, vel eorum Officialibus committere solet.

Excipe secundò, nisi alicui demandata sit universitas causarum, ita ut quasi ordinario munere fungatur in causis omnibus certi generis, aut certo loco judicandis. Hinc resolvit *Henriquez*, alique, si Episcopus Parocho, vel Provincialis suo Guardiano deleget facultatem absolventi subditos à casibus reservatis, illos posse hanc facultatem alteri delegare ad certum casum reservatum, vel ad certam personam absolventem.

VI. Si alicui committatur vicarium Officium, cui jurisdictio annexa est, v. g. officium Parochi absentis, vel nondum in Sacerdotem consecrati, potest ille Vicarius unam vel alteram causam alteri subdelegare, sed non integram officii executionem. Nisi forte alicubi consuetudo, & consensus Parochi delegantis permittat id non minùs à delegato quàm ipso Parocho præstari.

VII. Dico quartò. Ad jurisdictionem alteri conferendam non sufficit rati habitio in futurum sperata: Neque consensus pro præfenti rationabiliter præsumptus, si dum absolveret reipsa non adsuit. Ratio horum est; quia ad valorem Absolutionis requiritur ut Sacerdos eam conferens habeat actualem jurisdictionem in penitentem; in utroque autem casu, tempore Absolutionis deest actualis jurisdictio, quæ non habetur sine alterius consensu per signum externum cognitio & declaratio. Ac proinde Sacramentum penitentiae, cum fuerit semel invalidum, non potest per subsequentem consensum convalescere. Aliud est in cæteris Sacramentis, ad quorum validam administrationem consensus Ordinarii non requiritur, excepto Sacramento Matrimonii.

VIII. Confessarii Ordinum mendicantium accipiunt jurisdictionem in foro conscientiae, non ab Episcopo, sed à Summo Pontifice, accedente Præ-

R. P. *Arsdek*. Tom. II.

latorum suorum consensu, ad absolventum omnes Christi fideles seculares intra limites sibi præscriptos. Ille autem consensus in Missionibus, & itineribus ordinariè pro concessio supponitur, ubi non obstat alia aliquorum Ordinum consuetudo.

IX. Dico quintò. Facultas audiendi Confessiones, aut absolventi à casibus reservatis, per mortem concedentis non expirat. Ratio, quia facultas illa est gratia, & beneficium actu concessum: gratiam autem & beneficium Principis decet esse mansurum *Reg. Jur. 16. in 6.* Undè in praxi videmus Sacerdotem in cooperatorem à Parocho assumptum, eo defuncto pergere in administratione Officii, quamdiu à novo Parocho non removetur.

X. Facultas autem delegata ad jurisdictionem contentiosam in foro justitiæ, morte delegantis extinguitur, si delegatus ea jurisdictione nondum uti inceperit. Ratio, quia jurisdictio delegata ad justitiam, habet rationem mandati, non autem gratiæ, & Beneficii, mandatum autem expirat morte mandantis, quando non involvit gratiam in favorem alicujus tertii absolutè concessam.

XI. Sacerdos cum jurisdictione tantum dubià illicitè absolvit, nisi urgente necessitate: adjecta tunc conditione, *in quantum possum*, & admonito penitente ut iterum confiteatur alicui certam jurisdictionem habenti. Expediit autem, ut tali casu penitens veniale aliquod adjiciat in quod absolutio certò cadat validè & directè, in cætera saltem indirectè.

XII. Si tamen ex ratione verè probabili resolvat se jurisdictionem in peccata penitentis habere, licitè absolvere tradit *Suarez*, Præpositus, *Lugo de Pœnit. Disp. 19. num. 49.* Ratio, quia sic est præfictè certus de actione licita: & plerumque Pontifex pro eo casu facultatem, & jurisdictionem impertit. Idem præstat Pontifex primò, quando error communis conjunctus est cum titulo colorato sive præsumpto: verbi causa, dum aliquis passim putatur esse Pastor, qui verè talis non est ob censuram vel alium defectum, vel si Parochus exponat Sacerdotem non approbatum, qui publicè approbatus existimatur. 2. quando aliquis ex consuetudine, præscriptione, aut bonâ fide absolvit, & nescit potestatem suam esse revocatam, uti cum plerisque docet *Sylvius, Navarvus, Vasquez, Sanchez, Malder. Diana p. 1. t. 13. r. 1. 3.* Quando pro jurisdictione Confessarii satis aliis constat stare *Dolorum* sententiam verè probabilem. Nam in his casibus propter communem penitentium utilitatem Ecclesia confert jurisdictionem, & supplet occultum ejus defectum, si aliquis fortè subesset, uti docet *Suarez, Card. Lugo, Diana Part. 3. t. 4. ref. 22. &c.*

QUÆRES, An in partibus hæreticorum Missionarii etiam Regulares habeant jurisdictionem aut facultatem administrandi Pastoralia, ut est Baptismus, Extrema Unctio, Matrimonium?

De hac quæstione, quia facilè non est aliquid breviter, & universaliter pronunciare, Ex multis quæ ad manum sunt Pontificum Decretis tantum profero Bullam Urbani VIII. quæ incipit, *Salvatoris*, missam ad Clerum, & Religiosos missionarios in Provinciis confederatis. Quam etiam Alexander VII.

T 2 recen-

de
cin

eo
gia

recentius confirmavit per Breve datum die 20. Septembris. 1636. In prædicta Bulla §. 1. concedit Regularibus ut simul cum Sacerdotibus secularibus Sacramenta Pastoralia administrare possint, sine aliqua restrictione ad casus necessitatis, vel dependentia ab illis, sed æqualiter.

Et §. 2. ut nullus ex secularibus Sacerdotibus aliquem Regularium, neque aliquis Regularium aliquem Sacerdotum secularium in obeundis muniis Ecclesiasticis vel administrandis Sacramentis impediatur, sed pariter mutuo amore concurrant in salutem animarum procurandam. *Apud Veyrys, fol. 47.*

Sic enim Pastores annuent Regularibus tamquam sociis, ut mutuâ ope trahant secum Apostolicum rete ad salutem animarum in procelloso Missionum mari expansum, sed sedulo cavendum ne hoc rete ullibi per trahentium discordiam rumpatur.

CAPUT II.

De Approbatione Confessarii.

I. **C**onstat ex Trident. Sess. 23. Cap. 15. de Reform. Approbationem Ordinarii requiri in Sacerdote, ut valide possit audire Confessiones secularium; etiam Sacerdotum, non tamen Regularium: possunt enim hiconfiteri cuius Sacerdoti, etiam non approbato, quem Prælati illis secundum leges sui Ordinis constituit. Quia cum Tridentinum de solis Secularibus mentionem faciat, non censetur in hoc circa Regulares aliquid innovasse.

II. Qui constituit Parochus, aut obtinet beneficium, cui animarum cura annexa est, non indiget aliâ Approbatione. Si tamen Parochus officium illud aut beneficium reliquit, non poterit sine nova Approbatione Confessiones excipere.

III. Non licet Episcopo Sacerdoti idoneo sine justa causa Approbationem denegare, *Vasq. Bonac. Sanc. Lugo.* Ratio est, quia Approbatio non est gratia arbitraria, sed est testificatio authentica de aptitudine personæ, ut illi ad Confessiones audiendas iurisdicção conferatur, ergo cum Sacerdotes ad illud munus sint ordinati, non possunt sine injuria ab eo repelli, si debita doctrinâ, & prudentiâ instructi inveniantur.

IV. Si tamen Sacerdos idoneus etiam injustè reprobatus fuerit, non potest validè à peccatis absolvere. Quia negatio injusta Approbationis non est Approbatio, Tridentinum autem ad validam à mortalibus absolutionem Ordinarii Approbationem requirit, *non obstantibus*, inquit, *Privilegiis.*

V. Docent tamen Theologi non pauci, ut *Navar. Laym. Diana*, &c. Si Regulares manifestè idonei repellantur, posse nihilominus ex vi Clementinæ §. *Statuimus*, ad Confessiones audiendas exponi. Quia clausulâ derogatoriâ generali (qualis est illa Tridentini) non tollitur privilegium speciale clausum in corpore iuris, si ob specialem rationem exceptum videri possit, de quo fufius *Diana Tom. 2. r. 2. ref. 24.* Derogationem Urbani VIII. in oppositum annotat *Lug. de Pæn. Disp. 22. num. 29.* Et quoad confessionem Paschalem id reprobatur *Alexand. VII. in Proposit. 13.* Ex cujus reprobatione sequitur etiam, juxta dicta Part. 3. Tract. 1. Quæst. 18. in fine, talem Regularem tempore pa-

schali non posse exponi ad audiendum secularium Confessiones.

VI. Potest Episcopus, si clara & justa subicit causa, Approbationem semel à se concessam revocare, nisi si res id postulat novum Sacerdotis approbati vicium instituire. Quia jus habet, ut animarum sibi commissarum saluti securus consulat. *Suar. Lugo, &c. De his Tr. 1. & approbatione injustè negata, revocata, &c. agit supra inter Quæstiones singulares, Quæst. 25. pag. 121. & seqq.*

VII. Regulares debent approbari ab Episcopo laici, in quo degunt. Quia quoad hunc actum illius sibi diti censentur.

VIII. Cum Approbatio non sit actus Ordinis, Episcopus potest illam conferre per Vicarium, vel alium quemvis deputatum.

IX. Examen in ordine ad Approbationem non est absolute necessarium, modò aliunde de Sacerdotis aptitudine ad Confessiones audiendas ab Ordinario prudens iudicium formari possit. Hoc praxis, & ratio satis confirmat.

X. Approbatio concedi potest cum restrictione ad certum genus personarum, certum locum, & tempus, quando justa causa occurrit, etiam id negat *Vega.*

XI. Non videtur modò probabile ab uno Episcopo approbatum, in quavis alia Diœcesi sine nova approbatione validè absolvere. Decretum Urbani VIII. in oppositum extat apud *Card. Lugo de Pæn. Disp. 22. Sess. 2. num. 29.* Non enim tenetur Episcopus huius iudicio cuiusvis alterius Ordinarii pro sua Diœcesi, in qua possunt esse difficultates aliis non communes. Si tamen Episcopus tantum ostendat se esse contentum aliorum Approbatione, Sacerdos aliâ non indigebit, sin minus invalidè absolvat. De hoc plura supra Tract. Quæst. 17. circa pag. 108.

QUÆRITUR porro pro Missionariis: An Parochus, aut alius, ob magnum populi ad se concitum, possit ad audiendas Confessiones sibi adflicta alium Sacerdotem non approbatum?

Respondeo negativè, uti docet *Sancius, Fagnan. aliique* ex declaratione Cardinalium. Quamvis contrarium tradant nonnulli cum *Ledesma*, apud *Diana p. 3. Tr. 4. Resol. 146.* Possunt tamen alios Parochorum cooperatores advocare.

FORMULA Approbationis quando in scriptis conceditur hæc fere esse solet.

N. Dei & Apostolicæ Sedis gratia Episcopus Diœcesis N. Dilecto nobis in Christo (*nominatim approbandus*) salutem in Domino. Ut per Diœcesium nostrâ, de consensu eorum quorum interest, Verbum Dei prædicare, ac Christi fidelium Confessiones excipere, eosque mediante salutari pœnitentia in foro conscientie à peccatis suis (*additur aliquando*) etiam à calibus nobis reservatis, absolvere liberè ac licitè possis, & valeas, Tibi facultatem & licentiam per præsentem (*additur aliquando*) ad revocationem nostram duraturas, concedimus, & elargimur. Datum &c. addito sigillo, nomine Ordinarii, & Secretarii.

CAPUT III.

De Impedimentis Absolutionis per Reservatorem, Censuram, &c.

§. I.

Horum Declaratio.

Scire debet quivis Sacerdos tam secularis quam regularis, etsi sit approbatus, & ad audiendas Confessiones legitime expositus, varia esse peccata mortalia, à quibus non possit absolvere ratione Censuræ, aut reservationis annexæ. Tenetur proinde Sacerdos antequam Confessarii munus exerceat, sibi comparare notitiam talium peccatorum, censurarum, ac reservationum: & in promptu habere praxim in illis pœnitentem dirigendi, & ad alium pro absolutione remittendi: quæ omnia in ejus commodum pro instituta brevitate hic exponemus.

II. Peccata mortalia (quæ sola reservantur) alia sunt reservata Summo Pontifici, alia Episcopis, alia variorum Ordinum Prælati respectu suorum subditorum, quæ ipsi, præcipuè ex suis Constitutionibus, scire debent.

III. Quando in Confessione occurrit peccatum, quod scire esse illis reservatum, remittendi sunt vel ad illos, vel ad alium, qui nofcitur habere potestatem à tali peccato absolvendi: suadet tamen charitas ut ipse potius Confessarius Superiorem accedat, ut veniam absolvendi ab eo obtineat, tacitâ tamen personâ, & peccato quod in Confessione audivit.

IV. Si Superior adiri non possit, & in præfenti sit causa urgens v. gr. periculum infamiæ aut scandali ex omissione Confessionis, aut Communionis, poterit inferior Confessarius à reservatis absolvere, admonito pœnitente de onere se postea Superiori sustendi. Quod etiam fieri potest etiam si illud peccatum censuram reservatam annexam haberet. *Reginal. Angel. V. Confessio, n. 10. alique.*

V. Peccata Superior, qui absque legitima causa difficile se præbet Confessario petenti facultatem absolvendi ab aliquo casu reservato: quia reservationem reddidit magis gravem & odiosam quam Ecclesia velit.

VI. De Confessario ad Regularium Confessiones deputato constat, si Superior ei facultatem neget, posse illum pro ista vice pœnitentem absolvere, si ipse judicet facultatem illam concedi debere: de quo adfertur declaratio Clementis VIII. & Bulla Urbani VIII. apud *C. Lugo de Pœnit. Disp. 20. Sect. 4.* Idem licere si facultas negetur viro religioso pio, docto, ac prudenti, etsi non sit ex designatis Regularium Confessariis, ut probabile tradunt 7. Auctores apud *Quintan. Tract. 3. Sing. II.* Nota etiam ex *Suarez, & Diana, p. 3. t. 2. Resol. 26.* Regulares posse pro una vice à reservatis absolvi sine suorum Superiorum facultate, plures pro hoc vix reperiunt.

VII. Certum tamen est quando ex casu reservato, grave malum communitatis, au aliorum scandalum timetur, posse Superiorem negare Absolutionem, donec Pœnitens per se, vel Confessarium præbeat Superiori sufficientem notitiam ad illud malum evitandum: quod si nec hoc modo, nec aliter velit reme-

dium adhibere, ob hanc culpam, tanquam ad Absolutionem indispositus, repellitur.

VIII. Qui ignorat peccatum suum esse reservatum, aut Sacerdotem carere potestate absolvendi, si interim bona fide confitetur, validam suscipit Absolutionem: tenetur tamen errore cognito comparere coram alio, cui peccatum illud non est reservatum. *Reginal. Busen. Præpositus* alique.

IX. Si Confessario verè sit probabile peccatum pœnitentis non esse reservatum, valebit Absolutio, etsi à parte rei reservatum fuisset, uti patet ex adductis à *Diana p. 9. t. 9. res. 29.*

X. Qui confitetur Sacerdoti habenti potestatem ordinariam, aut etiam delegatam ad absolvendum à reservatis, & sine sua culpa oblitus est exponere peccatum aliquod reservatum, potest postea illud confiteri Sacerdoti inferiori, & ab eo validè absolvi. Quia in priori Absolutione sublata est reservatio per Sacerdotem, qui potuit illam auferre. *Præpositus, Mararius, Busen. Diana p. 4. t. 4. Resol. 124.*

XI. Si post debitum examen Confessarius positivè dubitet, an pœnitens lapsus sit in mortale reservatum, cum probabile sit peccatum de quo sic dubitatur non habendum pro reservato, poterit pœnitentem ab eo absolvet. Idem dicendum etsi dubium sit negativum, id est, in quo pro neutra parte rationes occurrunt, probabiliter docet *Suar. Hurt. Henric. Fillius. Bonac. Card. Lugo de Pœnit. Disp. 29. Sect. 2.*

QUÆSTIO est singularis, quam proponit, & resolvit Card. Lugo de *Pœnit. D. 20. Sect. 8. Num. 122.* his verbis: Quando facultas conceditur ut Pœnitens eligat Confessarium, qui pro hac vice possit eum à Reservatis absolvere, vel Confessario datur Licentia audiendi illum, & absolvendi hac vice à Reservatis; tunc sive facultas concedatur Confessario, sive Pœnitenti, admitterem posse absolvi à commissis similibus post licentiam concessam: atque etiam à commissis post habitam notitiam facultatis concessæ: quia concessionis verba non significant limitationem &c. Ubi specialiter notanda est ultima restrictio, quæ supponit verba concessionis non significare limitationem, quam sine dubio aliquando significant & declarant: & restrictio altera, de *peccatis similibus*, sive in eadem specie malitia. Cum illo sentit *Præpositus in Parr. 3. Quæst. 9. Dub. 3. Num. 22.* Citaturque *Vogelinus, Barbosa*, alique latius.

XII. **CENSURÆ** variae Absolutionem variè impediunt. Quoad censuram **SUSPENSIONIS**, illa non impedit à percipienda Absolutione Sacramentali. Suspendio enim est censura quæ Clericus prohibetur ab usu Ecclesiastici Officii, vel Beneficii, vel ab utroque simul; perceptio autem Absolutionis non est usus Officii, aut Beneficii. Invalidè tamen confertur Absolutio à suspensio non tolerato tam quoad Ordinem, quam quoad jurisdictionem; & ipse conferendo contrahit insuper irregularitatem. Si autem sit suspensus toleratus, probabile est ei licitum esse absolvere, si se non ingerat, sed ab aliis ob utilitatem propriam ad hoc requiratur. Ita *Henric. Layman hic cap. 4. num. 17. Bonacina d. 3. p. 4. n. 4.*

XIII. **INTERDICTUM** quoque Absolutionem Sacramentalem non impedit in foro interno, imo neque Administrationem Sacramenti Pœnitentiæ, Baptismi, & Confirmationis: exceptis iis, qui interdicto causam dederunt, etiam consilio, auxilio, favore.

de
cineo
gia

favore. Cum enim omnes Clerici soleant in eodem loco subesse Interdicto, non poterunt ob communem utilitatem ea Sacramenta omnibus prohiberi.

XIV. *IRREGULARITAS* non est censura, nec obicem ponit in ordine ad suscipiendam Absolutionem Sacramentalem. Sed est tantum impedimentum Canonicum in ordine ad susceptionem sacrorum Ordinum, aut usum susceptorum: quod aliquando ex delicto v.g. ex homicidio, aliquando tantum ex defectu naturali v.g. ex carentia finistri oculi, vel ex defectu naturalium provenire potest. Tollitur autem ab habente potestatem non per Absolutionem, sed per dispensationem, hac vel simili formâ; *Dispense tecum in irregularitate quam ob hanc N. causam incurristi*. Irregularitates singulae, cum earum expositione tractantur infra cum Sacramento Ordinis §. ultimo.

XV. *EXCOMMUNICATIO* verò cum sit censura, per quam quis privatur Communionem Ecclesiae, impedit valorem Absolutionis, & licitum usum aliorum Sacramentorum tam passivum, quam etiam activum. Nisi aliquando excuset ignorantia invincibilis, vel metus mortis, infamiae, gravis iacturae bonorum, &c. Nam censura, cum sit quasi Lex Ecclesiastica, non obligat cum tanto rigore & incommodo. Casus ex quibus incurritur excommunicatio referuntur capite sequenti.

XVI. Quando autem Confessarius facultatem habet absolvendi à peccato reservato quod annexam habet excommunicationem, debet poenitentem primò eximere à vinculo excommunicationis, & postea à peccato absolvere. Quia cum peccatum soleat esse Pontifici reservatum ratione tantum excommunicationis annexae, debet hæc prius esse sublata, ut Absolutio à peccatis validè conferatur.

FORMULA Absolutionis à Censura in foro conscientiae hæc communiter usurpari solet. *Ego te absolvo à vinculo v. gr. excommunicationis, suspensionis &c. quam incurristi propter hanc causam N. (si sit excommunicatus additur) & restituo Te Sacramentis Ecclesiae, & Communioni fidelium (si sit suspensus) executioni tuorum ordinum, vel officiorum, vel beneficiorum: In nomine Patris, & Filii, & Spiritus sancti, Amen.*

QUÆRES. A quo possit ferri Censura, & quis modus requiratur?

RESP. Censuram ferre potest solus Superior Ecclesiasticus, habens in foro externo jurisdictionem sive ordinariam, sive delegatam. Ut censura lata sit *valida*, præter legitimam ferentis jurisdictionem, debet servari substantialis ordo iudicii, quando non à jure, sed ab homine fertur censura per sententiam particularem. Primò itaque requiritur ut citetur Reus, & moneatur sub comminatione censurae; quia aliàs non est contumax, nisi recuset obtemperare. 2. Necessaria est à parte rei iusta causa de qua reus sit convictus: vel causa quæ etsi non subsistat, à parte rei tamen satis probata fuit secundum allegationes fori externi: & in hoc casu etiam innocens debet censuram observare in foro externo ad scandalum evitandum.

Ut autem censura sit *licita*, monitio Canonica debet esse triplex, vel ob iustam causam una tribus æquivalens. 2. Debet ex scripto recitari. 3. Exprimi debet causa censurae. 4. Reo petenti exemplum Scripturæ intra mensem tradi debet; alioqui ipse Judex à divinis officiis suspenditur.

Sed quia Confessarius nihil horum in praxi scire, aut exequi poterit; nisi in particulari cognoscat quos casus, aut peccata sint reservata, & qualem ex jure censuram habeant annexam, ea hic ad brevem, & distinctum ordinem contrahemus.

§. II.

Quinam Casus censentur Episcopis reservati.

Quinque Casus enumerat Lezana, verbo, *Casus reservati num. 2.* qui communiter dicuntur Episcopales. Nempe, peccatum habens de jure annexam poenitentiam publicam, aut excommunicationem majorem, aut irregularitatem, nec non peccatum incendiarii, & publica blasphemia. Docet tamen cum aliis ibidem Lezana ex solo jure communi nullum esse casum Episcopis reservatum. Casus ægrius Episcopales potius erunt illi, qui vel ex consuetudine, vel expressa eorum voluntate illis reservantur.

In Belgio ab Archiepiscopo Mechliniensi expressè reservantur casus sequentes. Raptus Virginum. Homicidium. Incendium deliberata voluntate procuratum. Simonia. Sodomia. Hæresis. Apostasia. Intestus cum consanguineis, aut Sanctimonialibus. Injunctio manuum violenta deliberato proposito relaxatione in Parentes. Sortilegium. Adulterium novum. Addunt, & omnia delicta habentia excommunicationem majorem annexam; ac quæ sunt prædictis graviora. Casus hi omnes reservantur etiam ab Episcopis Antverpiensi, Gandensi, Burgeni, Iprensi, & Ruremundano. Nam Pastoralis ad usum totius illius Provincie edito inferuntur. Iprensis insuper reservat sibi Casum Sacrilegii; & Mechliniensis peccatum cuius Complicis opere completum, sic ut Confessarius complex non possit ab eo absolvere. Hunc etiam Complicis casum Antverpiensis modò reservat. Prædictos casus omnes, ut memoriae promptius occurrant, Theologus noster sic nitidè expressit:

Incestus, Raptus, Sodomitæ, & notus Adulter, Incendens, Perimens, Percussoreque parentum, Sortilegus, Seducator, Apostata, & impius Empir: Sacrilegus servatur Ipra. Complexque Malina, Nunc etiam Advatica Complex fert vincula Mura.

In his, ubi actu reservantur, pro absolutione recurrendum est ad Episcopos, aut alios quos ipsi ad Casum etiam Episcopales approbant, aut designant. An vero Ordines Mendicantes visuum privilegiorum possint hodie in Belgio à casibus Ordinario reservatis absolvere, disputat cum quibusdam aliis Franciscus Bonæ Spei de Poenit. *Disp. 10. num. 48.* ubi pro parte affirmativa citat novem Recentiores, qui illam probant, cum quia, inquit, prohibitiones factæ ante Urbanum VIII. anno 1628. sunt tantum pro Italia: tam quia hæc Urbani VIII. prohibitio, tantum est, ne Regulares absolvant in vim privilegiorum illis ante Tridentinum concessorum, vel post confirmatorum; est autem, inquit, privilegium Pauli III. & Pauli V. uni Ordini, cum quo alii Mendicantes communicant, concessum de novo, & non solum in confirmationem, post Tridentinum, absolvendi ab illis casibus: tum denique, ajunt, quia Bulla Cœnæ, & decreta S. Congregationis Mendicantium privilegia desuper revocantia, non sunt

in Belgio promulgata. Verùm ipse Bonæ Spei supra, negativam sententiam sustinet, maxime ob specialem Urbani VIII. declarationem, quam citat, & Alexandri VII. censurantis oppositum inter Propositiones sibi à Regularibus diocesis Andegavensis propositas 30. Januarii 1679. His addo ejusdem Alexandri propositionem 12. inter prohibitas anno 1665.

§. III.

Expositio brevis maximeque commoda, Casuum Episcopis reservatorum.

IN gratiam Curatorum hujus Diocesis, aliorumque, adjungo præcedentium Casuum expositionem, non nisi compendiosam & communem, quâ multum immutari potest sollicitudo in discernenda actionum particularium reservatione, dum in Pœnitentiæ tribunali occurrunt: ne aliquando accipiantur Reservata pro non reservatis, aut contra, cum magno Pœnitentis & Confessarii incommodo; sed salvo in his singulis Majorum judicio, sicuti aliter sentirent. Procedam autem eo ordine quo Casus illi superius recensentur.

Raptus virginum est ablatio, qua fœmina talis violenter, contra suam voluntatem, aut eorum sub quorum potestate erat, de uno loco trahitur ad alium, sive ad copulam tantum carnalem, sive etiam ad ducendum in uxorem. Unde sequitur primò, non incurrunt hunc casum reservatum, si puella absque violentia, tantum pretio, aut blanditiis inducta sequitur sollicitantem: quia sic non est propriè raptus. Si tamen vis adhibeatur, quamvis ipsa non sit invita, sed invitæ sint parentes quibus subest, aut curator, aut sponsus, tunc verè est raptus, & hic casus incurritur. 2. Si quis vim puellæ intulit, sed à loco suo non abduxit, non est raptus, sed stuprum, ex sententia communiore. 3. Raptum hunc etiam non incurrunt sponsus, qui virginem sibi legitime desponsavit, si violentem per vim invitæ parentibus abduxit ex domo paterna, & rem cum ea habuit, si nullo alio modo sponsam sibi debitam habere potuit. Quia, licet graviter peccavit eam sic desorando & abducendo, hoc tamen in jure non censetur raptus, eo quod ex desponsatione jus illi competeat, ut sponsam sibi ad nuptias haberet. Ita Doctores passim, qui citant etiam responsum Alexandri III. in capite *cum causam*, de raptibus, id non esse propriè raptum, neque etiam matrimonio impedimentum præbere. Casum raptus non evadit, qui per alios virginem ad se rapi curavit. Nota denique, etsi puella rapta, jam esset restituta, & omnia utrimque redintegrata, non posse tamen adhuc raptorem absolvi, nisi ad Episcopum recurrat, quia equidem casum reservatum rapiendo antea incurrat.

Homicidium, est voluntaria, & injusta hominis occisio. Non reservatur homicidium casuale, sive casu aliquo commissum: non etiam factum in furore, amentia, aut ebrietate plena, rationis usum auferente: neque etiam patratum sine advertentia & consensu sufficienti ad peccatum mortale. Voluntas interna occidendi quantumvis absoluta, & mortalis, etiamsi arma fuerint ad occidendum parata; & insidiæ structæ, non secuto effectu, non reservantur. Si quis volens alterum occidere, sclopi glande, aut gladio, aliove instrumento cum graviter vulneraverit, pec-

catum non est reservatum, si mors postea inde secuta non fuerit. Qui occidit iniquum aggressorem vitæ, aut fortunarum suarum, cum moderamine inculpatæ tutelæ, non incurrit casum reservatum: neque famulus qui in hoc Domino suo cooperatur. Incurrit autem hanc reservationem qui alteri vitam aufert per venenum, aut maleficium: item, qui procurat abortum fetus animati: quia is verè homicidium committit. Idem dicendum de eo qui ad alterius mortem, quantumvis occultè, causam efficacem posuit effectu secuto. Sed non incurrit miles, qui in bello justo etiam innocentem occidit, volens tantum hostem occidere.

Incendium, quod fuit deliberata voluntate procuratum. Hinc ad incurtendum hanc reservationem non sufficit, ex negligentia, aut temeritate incendio causam præbuisse. Neque incendium ab alio malitiosè positum extinguere nolle, etsi id possis: aut etiam ponendum non impedire. Quia etsi tales graviter peccent, non sunt tamen propriè incendiarii. Videntur tamen hanc reservationem incurrere, qui incendium efficaciter mandant, aut ad hoc alios adhibent: quia hoc est verè incendium voluntariè procurare. An verò idem sit de illis qui consilio, vel auxilio remotè concurrerunt, non satis colligitur ex illis verbis, incendium deliberata voluntate procuratum, cum plerumque ubi tales comprehendendi sunt, addi solet: qui etiam consilium, vel auxilium impenderint. Caterum excommunicatio & reservatio Pontificia in *Cap. Tua nos, de sent. excom. in sexto*, dicitur lata in incendiarios, qui postquam sunt per Ecclesiæ sententiam publicati, pro absolutionis beneficio ad Sedem Apostolicam sunt mittendi. Quam publicationem non existimo hic ad reservationem Episcopalem requiri.

Simonia, est qualibet studiosa voluntas emendi, aut vendendi pretio temporali aliquid spirituale, aut spirituali annexum: &c. Ut hæc censetur reservata, debet voluntas illa prodire in actum externum, & simoniam complere. Signum simoniæ completæ inter alia est contractus utrimque initus. Videtur omnis simonia externa & completa hic reservari. Cum autem in tali simonia non detur levitas materiæ, tantum contingit illam non reservari ex actus imperfectione, aut ex ignorantia. Simonia realis in beneficio Ecclesiastico est etiam Pontifici reservata. Quibus verò in casibus peccatum simoniæ in particulari committatur, reperies deductum infra de Præceptis cap. 12.

Sodomia, est congressus contra naturam & strictius sumpta, est congressus duorum ejusdem sexus, ut maris cum mare, vel fœminæ cum fœmina. Non incurrunt hunc casum reservatum qui in se procurat pollutionem, etiam adhibita operâ alterius cujuscumque sexus per solos contactus manuum, aut aliorum membrorum sine congressu carnali. Incurrunt autem certò si duo ejusdem sexus inter se commisceantur, masculus cum masculino, aut fœmina cum fœmina, qui est modus admodum turpis & præposterus, & ad generationem non ordinatus. Sunt qui existimant, per casum Sodomii non reservari copulam præposteram viri cum muliere, ut si maritus cum uxore extra vas debitum commisceatur, quia tunc non est illa identitas sexus, quam ad Sodomiam propriè dictam requirunt, quæ majorem habet defor-

de
cineo
gia

deformitatem. Verius tamen videtur Casum illum pro vera Sodomia reputandum esse, & sic eam appellat Cajetanus in *summa ver. Sodomia*, item Emanuel Sa' ver. *Luxuria*. Lessius lib. 4. cap. 3. dub. 13. Covar. de sponsal. p. 2. cap. 7. Certum est hunc casum reservatum incurri per peccatum bestialitatis, quâ homo cum quacumque bestia commiscetur: etiam ex hoc capite, quod hoc peccatum sit gravius, quam Sodomia quæ cum homine committitur: item per concubitum cum Dæmone in corpore assumpto. Certum denique est, hunc casum non incurri inter conjuges si modus congregandi sit præposterus, sed non extra vas in homine ad copulam ordinatum. Inter alias pœnas Sodomitæ, si fuerit Clericus, omni privilegio clericali, officio, beneficio, dignitate privatus degradatur, & brachio seculari traditur, apud Navarum cap. 27. num. 249.

Hæresis, est error intellectus Fidei Catholicæ contrarius, ab eo qui Christum profitemur, cum pertinacia assertus. Ex hac definitione patet, illum non incurri Casum reservatum hæresis, qui est Judæus aut Paganus, qui in Christum non crediderunt: quia illi non dicuntur hæretici, sed infideles. Censetur ille cum pertinaciâ errorem asserere, qui sciens illum esse contra fidem Ecclesiæ Catholicæ, nihilominus illi assentitur, eumque asserit.

Incidunt igitur in hunc Casum omnes illi, qui hæresim, quam in corde latentem habent, aliquo signo exteriori sufficienter manifestant, sive verbo, sive scripto, etiam nutu. Idem est de illis qui hæreticis tantum implicite adherent, credendo pertinaciter verâ esse quæ illi doent, quamvis in specie nesciant quid illi teneant. Incidunt etiam qui in aliquo articulo fidei positivè dubitant, sic ut parati non sint dubium deponere si melius instruantur; quia tales non habent, nec habere volunt illum assensum firmum, quem fides ex sua ratione formali requirit. Non incidunt tamen qui dubitant ex ignorantia, vel ex infirmitate, ex eo quod dubitationem subortam ab imaginatione sua expellere nequeant, etsi non desit voluntas per meliorem instructionem eam repellendi.

Non censentur hac reservatione comprehendi, qui solum, spe lucri, aut alia passione victi, aliquid exteriori fecerunt in fidei præjudicium, ut imagines Sanctorum deponere, aut eas male tractare. Quia quamvis graviter peccaverint, non deposuerunt tamen fidem internam, nec habuerunt errorem intellectus, qui ad hæresim requiritur, uti patet supra ex illius definitione. Neque comprehenduntur qui interiori in animo adhaerent aliquibus erroribus v. gr. Lutheri, aut Calvinii, si errores illos nullo plane signo exteriori manifestarunt. Tum quia hæresis illa in ordine ad reservationem non censetur completa: tum quia Ecclesia actus merè internos judicare & punire non solet, uti passim docent tam Theologi, quam Canonistæ. Idem judicandum est de illis qui hæreticorum conciones audiverunt, modò in animo fidem sat firmam retinuerunt. Quia etsi graviter peccaverint, si se hæresis periculo exposuerint, per hoc tamen hæretici non fuerunt.

Per hunc Casum non reservatur Episcopo lectio librorum hæreticorum: reservatur tamen Pontifici tam hæresis, quam librorum hæreticorum lectio, retentio, impressio, in *Bulla Cœna Art. 1.* De quibus

plura, & alia ad hæresim pertinencia reperies infra *Part. III. Tract. VI. Quest. 12.* Item, praxim Hæreticos Ecclesiæ reconciliandi, *Part. III. Tract. III. Cap. 8.*

Apostasia, est defectio à fide, à religione, vel ab ordine. De Apostasia à Fide quomodo referretur jam diximus: nam hæc ab Hæresi tantummodo differt in eo, quod illa sit totalis defectio à Christo, hæresis verò ab aliquo, vel aliquibus punctis fidei. Apostasia à Religione dicitur, quando professus quovis modo, Religionem approbatam deserit sine licentia cum intentione non redeundi ad illam, vel laicam, sed ducendo vitam laicalem, vel clericalem in seculo. Dixi, professus quovis modo, quia ad apostasiam non requiritur in omnibus professio solemnis. Apostasia ab Ordine dicitur, per quam Clericus a sacris constitutus deserit habitum clericalem ut ante Laici vivat: vel tali animo constitutus in Minoribus, cum beneficio, non deserit insignia clericatus. Dicitur, ut more Laici vivat, quia Clericus etiam in sacris constitutus, si habitum dimittat sine causa, est graviter peccet, imo ipso facto beneficio excidat, ut *Constitut. Sixti V.* non censetur tamen apostata, quamdiu habet animum habitum clericalem retinendi. Non incurrit etiam hanc reservationem Clericus qui cum beneficio gerit quidem habitum & tonsuram, sed cum animo dimittendi, & more laico vivendi, cum beneficio. Quia quamvis intus sit apostata, non ponit actum externum qui ad reservationem requiri solet. Extat etiam pœna excommunicationis contra eum qui Apostatam recipit, reculat, aut defendit.

Incestus, cum consanguineis, aut Sanctimonialibus: quamvis incestus genericè sit carnalis commixtio cum consanguinea, aut affine usque ad quantum gradum, hic tamen reservatur tantum incestus ille qui committitur cum consanguineis, non cum affine, quod bene notandum. Porro ad incestum proprie dictum requiritur à Theologis ut sit commixtio perfecta, sive, in vase à natura ad copulam ordinato. Hinc reservatio hæc non incurritur, si quis habuerit cum consanguinea tactum impudicos, aut effusionem seminis extra vas naturæ: quia quamvis per hæc valde graviter peccetur, non sunt tamen incestus, ut patet ex definitione supra. Ob eandem rationem, non subjacet huic reservationi attentatio, & conatus copulam consummandi cum consanguinea, si in re copula non sit secuta, ut inter impuberes, aut alios qui per ætatem seminare nequeant.

Ut incestus cum Sanctimoniali censeatur completus & reservatus, requiruntur eadem quæ diximus de consanguinea. Per Sanctimonialem intellige quælibet in Ordine aliquo approbato professam: quod si hic incestus admittatur intra septa Monasterii, incurritur etiam excommunicatio Pontifici reservata per Gregorium XIII. anno 1575.

Injunctio manuum violenta, deliberato proposito, cum læsione in parentes. Hac itaque reservatio non incurritur ubi non concurrunt hæc tria, violentia, animus deliberatus, & corporalis læsio parentis. Per Parentem hic non tantum intelligitur pater & mater, sed etiam avus, & avia, & superiores ascendentes, uti satis patet ex *l. appellatione parentum. ff. de verborum signif.* Verum autem existimo non comprehendi respectu viti patris & matrem, avum & aviam suæ uxoris: uti nec nomine

Patris vitium, aut nomine matris novercam, nisi reservans declaraverit se velle nomen Parentum ad illos etiam extendere, quia constat reservationem strictè interpretandam esse; & in dubio, de illa facta non presumi. Per injectionem manuum intelligitur etiam calesio quæ fit per pedes, brachia, & alias corporis partes, nam nomen manuum non exprimitur ut alia membra excludantur, sed quia manus sunt ordinarium instrumentum percussiois, & læsionis. Neque requiritur, ut læsio fiat per manum aut pedem immediate, sed sufficit fieri mediatè per baculum, lapidem, scelopum, aliudve instrumentum. Neque necessarium videtur ut læsio sit gravis, quia læsio etiam levis facta cum de liberatione & violentia, respectu parentum censetur gravis injuria, & reservatione digna. Ab hac etiam non excusatur quod parentes malè agendo læsionem illum meriti fuerint. Quia ad filium aut filiam minime pertinet parentes etiam meritis punire.

Excusatur tamen ab hac reservatione, qui parentem læsit in se immodico furore sævientem, aut mortem iminentem, si tantum fecit quod necessarium erat ad sui defensionem, & periculum fugam, aut alio modo vitare non potuit. Item, qui ex subita iracundia posuit actionem qua parentem lædendum minime putavit: aut qui lædere quidem voluit, non tamen actu læsit. Hunc casum non reperio inter Pontificios, sed solum Episcopo reservatum.

Sortilegium, est superstitiosa quædam divination, quæ fit per sortes ad aliquid futurum, vel occultum cognoscendum: ut si quis ex jactu & dispositione aleæ vel liti divinare de alicujus vitalonga, & aut brevi, de successu negotii, aut alterius negotii. In his gravis malitia est, & merito reservata, quando sic fiunt ut fortibus illis vis aliqua divina inesse credatur ad revelandum occultos rerum eventus. Sortes illæ aliquando dicuntur consultoria, ex quibus quasi consultitur quid in hac, vel illa re ambigua agendum sit, ut, an eligendus hic aut ille status, an ineundus hic aut ille contractus, & sic de aliis actionibus suis, aut alienis. Possunt tamen aliquando sortes illæ sine peccato, adeoque sine reservatione adhiberi, quando non ob virtutem quasi adjunctam fortibus, sed mere usurpantur ad tollendum dubium, quod video alio modo non aufertur: ut si ad aliquod iter, vel expeditionem profecturus, nesciam quos ex multis mihi socios adjungam, ne cogar continuo dubius hære, decernam illos eligere, qui ex urna calculos tantum albos extrahent, seposito in aliis ex hoc electionis modo scandali periculo. Sortes etiam aliæ sunt divinatoriæ, in quibus si non collocetur virtus aliqua quasi divina, vel commercium cum demone, usurpari possunt sine peccato, sive ad hereditatis divisionem, sive ad litis compositionem, cum partium consensu. Quia nihil creditur illis inesse virtutis, nisi liberam determinationem, sive contractum illorum qui ad rem illam jus habent, ut sit illius in quem fors ceciderit. Aliæ sunt species superstitionis, veneficium, maleficium, incantatio &c. quæ in nomine sortilegii, non comprehenduntur, de quibus agitur infra Part. III. Tract. V. Cap. I.

Adulterium notorium. Hic non comprehenditur quodlibet adulterium, etiam si sit completum, & perfectum. Hinc à quovis adulterio occulto potest per se absolvere Parochus, aut alius ad hoc Confessarius legitimus. Tantum igitur per hunc casum re-

R. P. Arsdck. Tom. II.

servatur Episcopo adulterium, quod ad aliorum notitiam devenit, etsi non sit omnino publicum, aut in judicio probatum. Unde hoc peccatum, cum in se completum, & exterius notorium esse debeat, facile à quovis adulterio occulto discerni potest. Hic addo, quod de his in *Synodo Anversipensi tit. 5. de Sacram. Panit. cap. 7.* decernitur, ut à casibus Episcopo reservatis, quando crimina notoria non sunt, absolvere possint omnes Pastores, & Superiores Ordinum qui externorum Confessiones audire solent.

Complex, est hic persona quæ in actu carnali cum Confessario illo peccavit; quam proinde per hanc reservationem, idem Confessarius non potest validè ab isto peccato absolvere. Potest tamen absolvere eandem personam, aut aliam, pro eo tempore quod tantum cum alio suo Confessario carnaliter peccavit. Peccatum hoc complicitis, prout verba sonare videntur, ut censetur reservatum, non requirit ut copula intervenerit, sed tantum ut fuerit peccatum carnale externum omnino grave ad copulam adducens, quales essent tactus graviter impudici, aut alii actus externi, & prout externi, mortaliter peccaminosi ad copulam tendentes. Tam detestabile, & noxium est hoc peccatum, ut merito vocetur incestus sacrilegus, utpote inter patrem, & filiam spiritualement: ideoque secundum antiquos canones pro pœna talis copulæ decreta fuit peregrinatio 22. annorum, ex præscripto Cælestini Papæ, ut habetur Tom. I. Concil. fol. 157.

Ex præmissa Expositione casuum *Episcopali*, facilius etiam discernens, quomodo procedendum sit circa Casus sequentes *PONTIFICI* reservatos, dum circa illos actiones particulares occurrunt. Poterò, quando à casibus Pontifici reservatis possint etiam *Episcopi* absolvere, reperies infra Cap. 4. in fine.

CAPUT IV.

Casus & Excommunicationes Pontifici reservate.

§. I.

Reservata in Bulla Cæne Domini.

Prima est, Excommunicatio in Hæreticos cujuscumque Sectæ: eorumdem fautores, libros ipsorum legentes, tenentes, aut imprimentes; atque in schismaticos.

Secunda in appellantes ad futurum Concilium, ac eorum fautores.

Tertia, in Piratas, & eorum receptatores, atque fautores.

Quarta, in eos, qui naufragorum Christianorum cujuscumque generis bona etiam in littoribus inventa surripiunt.

Quinta, in imponentes nova pedagia & gabellas, vel augentes.

Sexta, in falsificantes litteras Apostolicas, aut Supplicationes à quocunque auctoritatem habente signatas, aut falsò fabricantes litteras Apostolicas.

Septima, in deferentes arma, aut alia usui bellico idonea ad Turcas, aut alios Christiani nominis inimicos: vel ad Christianæ reipub. statum pertinentia item in damnum Christianorum annunciantes.

Octava, in impediendes eos, qui victualia, & alia necessaria ad Romanam Curiam convohunt.

V

Nona,

de
cin

eo
gia

Nona, in eos, qui ad Sedem Apostolicam venientes, vel ab ea recedentes, suam, vel aliorum opera, & sine jurisdictione vexant in Curia commorantes.

Decima, in eos, qui laedunt Romipetas, ac Peregrinos in Urbe morantes, vel abeuntes.

Undecima, in offendentes S. R. E. Cardinales & alios Prælatos.

Duodecima, in laedentes eos, qui per se, vel per alios recurrunt ad Romanam Curiam pro suis negotiis.

Decimatertia, in eos, qui à gravamine, vel futurâ executione literarum Apostolicarum appellant ad potestatem laicam.

Decimaquarta, in eos, qui impediunt & prohibent expeditiones literarum Apostolicarum, aut aliarum expeditionum ad gratias impetrandas.

Decimaquinta, in Judices seculares, qui Ecclesiasticam libertatem tollunt, aut in aliquo perturbant.

Decimasexta, in eos, qui impediunt Prælatos, ne sua jurisdictione utantur, quique illorum, vel Delegatorum judicia eludentes ad Curiam secularem recurrunt, aut contra illos decernunt, atque in his præstantes auxilium.

Decimasextima, in usurpantes Sedis Apostolicæ, & quarumcunque Ecclesiarum jurisdictiones, vel etiam fructus sequelstrantes.

Decimaoctava, in imponentes decimas, & alia onera personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, Monasteriis, aut eorum fructibus.

Decimanona, in Judices seculares, qui se interponunt in causis capitalibus, seu criminalibus contra Ecclesiasticas personas.

Vigesima, in occupantes terras Ecclesiæ Romanæ, & illius jurisdictionem usurpantes.

§. II.

In Decreto & Decretalibus Papæ reservata.

Prima est Excommunicatio in percussorem Clerici, vel Monachi, lata in Cap. Si quis suadente Diabolo 17. Quest. 4.

Secunda est, lata à Delegato Papæ in eum, qui rei judicatæ patere contemnit: illa enim post annum transactum manet reservata Papæ, Cap. Quærenti, de officio Delegati.

Tertia est, excommunicatio promulgata ab Episcopo in eos, qui literas Apostolicas falsas habentes, non destruunt eas, aut non resignant intra viginti dies, postquam hæc contracta fuerit, recurrendum est ad Summum Pontificem pro Absolutione: Cap. Dura, de crimine falsi §. Adjicientes.

Quarta est, lata in sacrilegos, qui violenter Ecclesiam confregerint, eamque spoliare non dubitaverint: Cap. Conquesti, de sentent. excommunic.

Quinta est, quæ Papa excommunicat Clericos, qui cum excommunicatis à se, communicant in divinis, illorumque Absolutionem sibi reservat: Cap. Significavit, de sentent. excommunic.

Sexta est, lata in incendiarios, qui postquam sunt per Ecclesiæ sententiam publicati, pro absolutionis beneficio ad Sedem Apostolicam sunt mittendi. Cap. Tua nos, de sentent. excomm. in sexto.

Septima est, lata in eos, qui in personis, aut bonis suis gravant illos, qui sententiam excommunicationis, sus-

pensionis, aut interdicti in aliquem tulerit: ab ea enim per Sedem tantum Apostolicam tales absolvi possunt, si ea sententia spatio duorum mensium perseveraverint, habetur ex Cap. Quicumque eodem tit. & libro.

Octava est, lata ibidem Cap. Eos qui, in illos qui post Absolutionem à priore excommunicatione reservata à Papa obtentam, sub conditione comparandi coram ipso Papa, vel satisfaciendi parti læsæ, talem conditionem negligunt implere tempore debito.

Nonam omitto, contra inferentes violentiam S. R. E. Cardinalibus item Episcopis in Clement. Si quis, de Pœnit. Quia continentur etiam in Bulla Cœnæ.

§. III.

In Clementinis & Extravagantibus Excommunicationes reservatae.

Prima habetur in Clementina I. de Hæreticis, §. Primum, contra Inquisitores, vel eos, qui ipsorum vires gerunt, seu loco ipsorum, ad illud officium gerendum deputantur; si in usu ejusdem officii deliquerint, ut odii, & cæterorum ibi positorum contentu, contra justitiam & conscientiam suam, omiserint contra aliquem procedere, ubi fuerit procedendum super hujuscemodi pravitate; aut obtentu eodem pravitatem ipsam, aut impedimentum officii imponendo, cum super hoc præsumpserint quoquo modo vexare.

Secunda est, in Clementina, Religiosi, de Privilegiis lata contra Religiosos, qui præsumpserint Sacramenta Extremæ Unionis, aut Eucharistiæ ministrare, vel Matrimonia solemnizare, sine parochialis Presbyteri licentia speciali; vel excommunicatos à Canone, præterquam in casibus, ipsis à Pontifice concessis, absolvere, &c.

Tertia est, lata in Clement. Cupientes, §. sane, de pœnis, in Religiosos ac in Clericos seculares violenter Constitutionem Bonifacii, Cap. 1. de sepulturis, infracto, ne aliquis Clericus secularis, aut Religiosus adbeat quempiam ad votendum, jurandum, vel fidei interposita, seu alias promittendum, ut apud eorum Ecclesias sepulturam eligat, vel jam electam ulterius non mutet.

Quarta habetur in Clement. Gravis, de sentent. com. lata in violantes interdictum per unam ex quatuor actionibus sibi positis.

Quinta excommunicatio est in Extravag. Prima inter communes, de sepulturis, lata in lacerantes & enterantes corpora defunctorum hominum, ut conserventur, vel ut decoquantur, ut ossa possint in alia loca transferri.

Sexta, in Extravag. 1. Commun. de Simonia, contra eos lata; qui dant vel recipiunt aliquid ob ingressum Religionis per modum pacti & conventionis.

Septima, in Extravag. 1. de Regularibus, in qua Martinus IV. prohibebat, ne Religiosi mendicantes ad aliam Religionem transeant, excepta Carthusiensis abique Sedis Apostolicæ licentia speciali.

Octava, lata in Extravag. Commun. de simonia, quam ij incurrunt, qui simonia peccatum committunt; intellige autem de simonia reali consummata, id est, in qua de facto datum & acceptum est temporale pro spiritali.

Nona est in Extravag. Comuni, Grave nimis, de

Re-

Reliquiis & Venerat. Sanct. lata à Sixto IV. in præsumptis affirmare, illos qui credunt, aut tenent, beatissimam Virginem, ab originali peccato fuisse præservatam propterea alicujus hæresis labe pollutos fore, vel mortaliter peccare, vel etiam eos, qui Conceptionis officium celebrant; vel Conciones audiunt eorum qui ipsam sine macula peccati conceptam esse prædicant; vel libros talem doctrinam continentes pro veris legunt, tenent, vel habent; vel alicujus peccati reatum incurrerent. Ubi idem similiter excommunicat eos, qui affirmant hæresim esse, vel peccare mortaliter eum, qui docuerit, aut asseruerit beatam Virginem in peccato originali conceptam esse.

§. IV.

Alia Excomm. reservata, extra Corpus juris, & Bullam Can.

Prima est, à Leone X. in Concilio Lateranensi lata in Prædicatores, qui contravererint, que ibidem prohibentur, quorum primum est, ut Evangelicam veritatem & sacram Scripturam, juxta Doctorem Ecclesiæ declarationem pertractent nihilque adjectant contrarium, aut dissonum sacre Scripturæ: Secundum est, ut tempus præfixum futurorum malorum, vel adventus Antichristi, aut certum judicii diem prædicare non præsumant. Tertium, ne illa futura quasi specialiter revelata dicant, aut alienas, inanesque divinationes assererent. Quartum, ut à Prælatorum, aliorumque Superiorum detractione abstinere.

Secunda Excommunicatio, habetur ex quodam proprio motu Pii V. qui incipit, Regularium personarum, lata in fæminas, que ingreditur in Monasteria Carthusiensium, & aliorum virorum vitam regularem agentium.

Tertia, ex ejusdem Pontificis Constitutione, que incipit, *intolerabilis*, lata in eos, qui committunt crimen Simonie, confidentiæ beneficiæ, ut censentur tum alii, quorum ibidem mentio est, tum ii, qui beneficium recipiunt ab aliquo, sub confidentia, quod illud postea eidem restituent, vel alteri dabunt, vel fructus ejus, aut eorum partem, aut pensionem eidem, vel alteri solvent.

Quarta est, quam Concilium Tridentinum Sess. 22. Cap. II. de Reform. fert in quoscunque sive Clericos, sive laicos, qui præsumunt usurpare quacunque arte, aut modo, bona, res, jura, fructus, redditus, aut jurisdictiones alicujus Ecclesiæ, vel beneficii secularis, montium pietatis, vel aliorum piorum locorum, vel impediunt, ne percipiantur ab eis, ad quos jure pertinent. Has omnes, earumque explicationem fuit tradit. *Suarez Tom. 5. in 3. Part. Disp. 21. & 22. Banac. d. 2. q. 5. p. 3. Layman. lib. 3. Tract. 5. p. 2. c. 5.*

Sunt & aliæ censuræ in posteriorum Pontificum Bullis reservatæ, ut in Bulla Urbani VIII. contra eos, qui de gratia & libero arbitrio sine speciali Sedis Apostolicæ licentia tractatus edunt. Et in Bulla Alexandri VII. contra eos, qui quovis modo contra piam sententiam de Immaculata B. V. Conceptione, ejusque Festum seu cultum aliquid publicè vel privatim, voce vel scripto loqui, tractare, disputare ausi fuerint, vel argumenta contra illa adferre, & insoluta relinquere. Et quædam his similes censuræ, quæ in aliis controversiis emanarunt. Ut sunt variæ excommu-

R. P. Arjdek. Tom. II.

nicationes recentiores Pontifici reservatæ, contra docentes, aut defendentes certas Propositiones sive damnatas in Bullis dogmaticis, sive prohibitas in particularibus Decretis: nec non contra legentes, imprimentes &c. ceteros libros ac libellos à Sede Apostolica prohibitos. Prædictis casibus Pontificiis multum accommodari poterit Expositio supra tradita de singulis casibus Episcopalis.

Annotatio, de potestate Episcoporum circa prædicta.

Adlevandum necessitatem recurrendi ad Pontificem in quovis casu circa tot delicta per adjunctam excommunicationem ipsi reservata, statutum est in Conc. Tridentino ut Episcopi à casibus Pontificiis saltem occultis possint absolvere, juxta tenorem verborum ipsius Concilii quæ sic habent Sessione 24. de Reform. Cap. 6. *Liceat Episcopis in irregularitatibus, & suspensionibus ex delicto occulto provenientibus (excepta eâ que oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentiosum) dispensare, & in quibuscunque casibus occultis, etiam Apostolica Sedi reservatis, delinquentes quoscunque subditos in Diocesi sua per se ipsos, aut Vicarium ad id specialiter deputandum, in foro conscientie gratis absolvere. Idem & in Hæresi crimine in eodem foro conscientie eis tantum, & non eorum Vicarius sit permissum.*

Ex his summam facile colliges, à quibus, qualiter, & per quos in casibus Pontificiis possit Episcopus in foro conscientie absolvere, aut dispensare. Per casum vel delictum occultum non debet casus ille tantum intelligi qui ad nullius notitiam exterius pervenit, sed ille qui à paucis scitur, & facile possit tergiversando celari: ex illis enim minus timeri potest scandalum, aut publica incommoda: uti etiam videtur intelligere Navarrus cap. 27. num. 255.

Conceditur etiam in casibus prædictis peculiaris potestas Episcopis, quando non datur recursus ad Sedem Apostolicam, ut si impediatur periculum mortis, aut gravis morbi, si sit pauper, aut mulier, aut puer, aut alteri serviens, aut itineris laboribus impar.

CAPUT V.

Pro facultate absolvendi à Reservatis, Censuris, aliisque casibus, ad quos possit Confessarius recurrere?

Amplioem cæteris in hoc genere facultatem, quantum est ex vi officii, habent Episcopi in sua Diocesi, sed quia multa sunt ad quæ facultas eorum ordinaria se non extendit, Privilegia sibi ampliora à Sede Apostolica aliquando procurant.

Idem dicendum est de Vicariis generalibus. Idem de variorum Ordinum Prælati, & aliis personis, quibus Sedes Apostolica particulares facultates concessit.

At sciendum est, facultates omnes Ordinis non necessariò cuiusque membro competere, sed tantum eas obtinere, quas eorum Prælati singulis respectivè permittunt aut communicant: quæ in re graviter offendunt subditi, si suas facultates aut ignorent, aut excedant.

Cavendum insuper, ne Sacerdos aut laicus sine

V 1 ulte-

de
cin

eo
gia

ulteriori examine, statim existimet subsistere quaslibet facultates, aut privilegia, quæ in quovis auctore aut libro notata, aut olim concessa reperuntur. Sicut enim quibusdam aliqua dantur de novo privilegia, ita etiam quædam antiqua in posteriorum Pontificum Decretis non raro revocantur aut restringuntur: quorum singula non nisi à viris prudentiâ & doctrinâ probè instructis satis discerni valent: ideòque in sequentibus pro communi usu ac scientia viam recurrendi commodissimam ac tutissimam aperiemus.

Ut igitur Confessarii, præsertim in Missionibus, cognoscant Facultates in iis concedi solitas, & sciant pro quibus casibus, & indulgis, & ad quos recurrere possint, hic subjiciam seriem variarum Facultatum, & indultorum, quæ Sedes Apostolica quibusdam personis in variis regnis, ac provinciis largiri solet: prout inveniuntur à sacra Congregatione de propaganda fide ex Regulis à sua Sanctitate approbatis digesta, & apud probatos Auctores recensita, ut quædam fusiùs apud Vericelli in *quæst. mor.* Non quod asseram singulas quas recensio Facultates talibus personis, aut officiis semper aut necessariò annexas esse, sed quod illis potissimùm ab Apostolica Sede pro rerum exigentia liberè concedi aut annexi soleant.

§. I.

Facultates Missionum.

Pro Episcopis in Hibernia & alibi concedi solita, & quibusdam aliis infra exponendis.

Primò, Absolvendi ab hæresi & apostasia à Fide, & à schismate, quoscumque etiam Ecclesiasticos, tam Seculares, quàm Regulares. Non tamen eos, qui ex locis fuerint ubi S. Officium exercetur, nisi ex locis Missionum, in quibus impunè grassantur hæreses, deliquerint, nec illos qui judicialiter abjuraverint, nisi isti nati sint ubi impunè grassantur hæreses, & post judicalem abjuratorem illuc reversi, in hæresim fuerint relapsi, & hos in foro conscientie tantum.

Secundò, Tenendi, & legendi libros prohibitos Hæreticorum, ad effectum eos impugnandi, & alios quomodolibet prohibitos, præter opera Caroli Molini, Nicolai Macchiavelli, & libros de Astrologia judiciaria principaliter, aut incidenter, vel aliter quovis modo de ea tractantes, ita tamen ut libri ex ipsis Provinciis non efferantur.

Tertiò, Dispensandi in tertio, & quarto gradu simplici, & mixto in contrahendis, in contractis verò cum hæreticis conversis etiam in secundo simplici, & mixto, & in his casibus prolem susceptam declarandi legitimam.

Quartò, Dispensandi super impedimento publicæ honestatis ex sponsalibus proveniente.

Quintò, Dispensandi super impedimento criminis, neutro tamen conjugum machinante, & restituendi jus petendi debitum amissum.

Sextò, Dispensandi in impedimentis cognationis spiritualis, præterquam inter levantem & levatum.

Septimò, Hæc verò dispensationes matrimoniales, videlicet, tertia, quarta, quinta & sexta, non concedantur, nisi cum clausula, dummodò mulier rapta non fuerit, & si rapta fuerit, in potestate raptoris non existat;

& in dispensationibus tenor hujusmodi facultatem inseratur, cum expressione temporis ad quod fuerint concessæ.

Octavò, Dispensandi in irregularitatibus ex debito occulto tantum provenientibus, exceptâ eâ, quæ ex homicidio voluntario contrahitur.

Nonò, Dispensandi, & commutandi vota simplicia in alia pia opera, exceptis votis Castitatis & Religionis.

Decimò, Absolvendi & dispensandi in quacunque simonia, & in reali dimissis beneficiis, & super fructibus malè perceptis, injunctâ aliquâ elemosinâ vel penitentia salutari, arbitrio dispensantis, vel etiam contententis beneficiis, si fuerint Parochialia, & non nisi qui Parochiis præfici possint.

Undecimò, Absolvendi ab omnibus casibus reventis, etiam in Bulla Cænæ.

Duodecimò, Dispensandi cum Catholicis super fructibus bonorum Ecclesiasticorum malè perceptis.

Decimotertiò, Dispensandi cum eisdem Catholicis, ut possint retinere bona Ecclesiastica, & fructus ex illis percipere, acceptâ ab illis promissione, de stando iudicio Ecclesiæ circa eorum restitutionem cum fieri poterit, illis interim admonitis, ut de dictis fructibus faciant elemosinam, iudicio Confessarii in usum Religionis, cujus ante hæresim, & schismata bona, si adit illa Religio, sin ibi minùs in papas Catholicos, & memores sint, bona illa esse revocanda Ecclesiæ.

Decimoquartò, Dispensandi quando expedire videbitur super usum carniùm, ovorum, & lactis, in tempore Quadragesimæ.

Decimoquintò, Celebrandi Missam quocunque loco decenti, etiam sub diò, sub terra, una hora ante Auroram, & aliâ post meridiem, bis in die, si necessitas urgeat, si tamen in prima Missâ non contempserit ablutioem, & super Altari portatili, etiam fracto, aut laeso, & sine Sanctorum Reliquiis, & presentibus hæreticis, aliisque excommunicatis, si abter celebrari non possit, & non sit periculum sacrilegii, dummodò inserviens Missæ non sit hæreticus, vel excommunicatus.

Decimosexto, Concedendi Indulgentiam plenariam primò conversis ab hæresi, atque etiam talibus quibuscumque in articulo mortis saltem contritis, si confiteri non poterunt.

Decimosextimò, Concedendi Indulgentiam plenariam in Oratione Quadraginta Horarum tertio nocte indicenda, diebus benevitiis, contritis, & coactis, ac sacra Communione refectis, si tamen ex contenta populi, & expositione sanctissimi Sacramenti nulla præbabilis suspicio sit sacrilegii ab hæreticis, & similibus, aut Magistratum offensum iri.

Decimoseptimò, Concedendi singulis Dominicis, & aliis diebus Festis decem Annorum Indulgentiam illi, qui ejus concionibus intervenerint, & plenariam illi, qui præviâ Sacramentali peccatorum suorum Confessione Eucharistiam sacram sument, in Festis Natalis Domini, Paschatis, & Assumptionis Beatissimæ Virginis.

Decimononò, Lucrandi sibi eisdem Indulgentias.

Vigesimò, Singulis secundis feriis, non impeditis Officium novem Lectionum, vel eis impeditis de immediate sequenti, celebrando Missam de Requie

in quocumque Altari etiam portatili, liberandi animam secundum eorum intentionem à Purgatorii penis per modum suffragii.

Vigesimo-primo. Deferendi sanctissimum Sacramentum occultè ad infirmos, sine lumine, illudque sine eodem retinendi pro eisdem infirmis, in loco tamen decenti, si ab hæreticis, aut infidelibus non sit periculum sacrilegii.

Vigesimo-secundo. Induendi vestibus secularibus, si aliter vel transire ad loca eorum curæ commissa, vel in eis permanere non poterunt.

Vigesimo-tertio. Recitandi Rosarium, vel alias preces, si Breviarium secum deferre non poterunt, vel divinum Officium ob aliquod legitimum impedimentum recitare non valeant.

Vigesimo-quarto. Communicandi prædictas facultates duobus Sacerdotibus tantum in qualibet civitate, & oppido insigni, vel Conventu Regularium Theologorum tantum, aut in aliquo Collegio bene instructis, & præsertim tempore sui obitus, ut Sede vacante, sint qui possunt supplere, donec Sedes Apostolica certior facta, quod quamprimum per delegatos, aut unum ex eis fieri debebit, alio modo provideat.

Vigesimo-quinto. Delegandi simplicibus Sacerdotibus potestatem benedicendi paramenta, & alia utensilia ad Sacrificium Missæ necessaria, ubi non intervenit Unctio, & reconciliandi Ecclesias pollutas aquâ ab Episcopo benedictâ, & in casu necessitatis, etiam aquâ non benedictâ ab Episcopo.

Vigesimo-sexto. Conferendi Ordines extra tempora, & non servatis interstitiis, usque ad Sacerdotium inclusivè.

Vigesimo-septimo. Dispensandi super defectu ætatis unius Anni ob operariorum penuriam, ut promovendi possint ad Sacerdotium, si aliis idonei fuerint.

Vigesimo-octavo. Consecrandi olea cum quinque saltem Sacerdotibus, non tamen extra diem Cænæ Domini, nisi necessitas aliud urgeat.

Vigesimo-nono. Et prædictæ facultates gratis, & sine ulla mercede exercentur, & pro eorum Diocesis tantum concessæ intelligantur ad septennium. Sic etiam habent variæ Formulæ sæpius pro Pontificis arbitrio concessæ, & à probatis Auctoribus relatæ, uti & sequentes.

§. II.

Pro Vicariis Apostolicis Hiberniæ.

Ad commodatim his solent aliquando à Sede Apostolica eadem facultates & gratiæ, quæ Episcopis in prædicta formula attribuantur, pro locorum consuetudine, omisâ facultate 25. 26. 27. 28. uti habet præxis libera Congreg. de Propag. fide.

§. III.

Pro Superioribus Regularium ibidem.

Concedi his quandoque postulantibus solent etiam Facultates supradictæ: sed omisâ 14. item 25. 26. 27. 28. & 24. ex parte mutata, hoc modo: Communicandi prædictas facultates duobus Sacerdotibus suæ Religionis in quolibet Conventu, aut Monasterio existente in civitate aut oppido insigni, Theologis tamen, aut in aliquo Collegio bene instructis, &c.

§. IV.

Pro aliis quibusdam Missionariis.

Extant & aliæ facultates his minores quas aliquando idonei quidam Missionarii, à sacra Congregatione, aut Apostolico Nuncio impetrare solent. Tales sunt ex facultatibus supra recensitis 1. 2. 5. in foro tantum interno, & 10. absolvendi & dispensandi in simonia, sed cum varia restrictione. Item 16. 17. 19. 20. 21. 22. 23. Quibus additur potestas dispensandi, cum pauperibus tantum, in 3. & 4. gradu consanguinitatis, & affinitatis simplici & mixto, & in 2. 3. & 4. mixtis, non tamen in 2. solo quoad matrimonia futura. Item in impedimento publicæ honestatis, & cognationis spiritualis, præter levantem, & levatum; & modò in prædictis mulier non fuerit rapta, aut saltem in potestate raptoris non existat. Insuper benedicendi paramenta, & alia utensilia ad Sacrificium Missæ, ubi non intervenit Unctio: quibus & alia subindè adduntur.

§. V.

Pro Regno Angliæ.

Cum in eo Regno non sint Episcopi, aliis Prælatibus, & idoneis quibusdam Missionariis concedi solent omnes facultates, quas supra recensimus pro Superioribus Regularium, & pro quibusdam Missionariis in Hibernia: immutato nonnihil articulo de communicatione facultatum, & ablata restrictione ad Art. 19. hoc modo: Administrandi omnia Sacramenta etiam parochialia, Ordine & Confirmatione exceptis. Sic enim ea facultas pro Angliâ à S. Congr. exprimi solet.

§. VI.

Pro Provinciis Hollandiæ, & consederatis.

Ex ordinatione sacre Congregationis pro Episcopis titularibus Hollandiæ eadem facultates concessas reperio quas supra adduxi in formula pro Episcopis Hiberniæ. Nisi quod tertia facultas in illis Provinciis, ad pauperes restringatur: & decima ex parte mutetur, & in 24. potestas communicandi has facultates relinquatur huic Episcopo exercenda in Sacerdotes idoneos, sine restrictione, prout secundum conscientiam opus esse judicaverit.

Alii in Hollandia Missionarii impetrare solent facultates similes iis, quas Missionariis quibusdam Angliæ, & Hiberniæ concedi declaravimus.

NOTA.

Pro Missionariis Regularium quædam singularia Pontificum Diplomata, ex quibus ampliora in hoc genere Privilegia depromuntur.

Innocentius IV. in Bulla 20. quæ incipit, *Cum horâ undecimâ*, Missionariis Regularibus per universum mundum majora quædam Privilegia adjecit. Quæ etiam Nicolaus III. in Bulla sua 2. confirmavit, excipiens dispensationem aut commutationem in votis ultimarum, continentiam, & castitatis, quæ Innocentius saltem expresse non excepit.

Sixtus IV. in Bulla quæ incipit, *Apostolica servitutis*. Et Pius II. in Bulla, *Dum levamus*, pro Missionariis Ordinis Prædicatorum varia Privilegia concedit.

Leo X. in Bulla 3. *Alias felicis*, prædictis adjecit Facultates Innocentii IV. aliasque, restringendo Confirmationem.

firmationis administrationem ad Episcopos, si in Provincia reperiri commodè possint.

Adrianus VI. in Bulla, *Exponi nobis*, Missionariis Ordinis Minorum ad instantiam Caroli V. varias facultates indulgit.

Paulus III. in Bulla, *Licet debitum*, & in aliis, varia elargitur pro Missionariis Societatis Jesu.

Clemens VIII. in Bulla, *Dominici gregis*, anno 1604. Missionariis Ordinis Carmelitarum Facultates admodum amplas concessit.

Hæc diplomata integrè recensita reperiuntur in Bullario, & apud Rodericum de privilegiis Regularium, & citantur in compendio Privilegiorum variorum Ordinum.

Ubi adverte, propter Communicationem Privilegiorum inter Ordines Religiosos, posse Missionarios unius Ordinis ex alterius Facultatibus juvari, prout traditur in Mari magno Minorum Sixti V. & in B. Aurea, & in B. Dindam Leonis X. ac recentius in Bulla 19. Clementis VIII. in quibus omnibus quid pro singulis valeat, & vigeat, ipsis notum esse solet.

§. VII.

Facultates Ordinariae quæ quibusdam Regularibus aliquando conceduntur, etiam extra Missiones, breviter explicatae.

I. **A**bsolvendi quoslibet, à quibusvis peccatis etiam Sedi Apostolica reservatis. Intellige quoslibet, non prohibitos per sua Privilegia confiteri extra suum Ordinem, absque suorum superiorum facultate. Intellige etiam ex parte *Absolventis*, approbationem Ordinarium & cetera requisita; nisi putando is peregrinatur, veniam concedente Ordinario, si adit, & Curato non repugnante in sua Ecclesia.

II. *Et specialiter, absolvendi ab omnibus casibus peccatis, & censuris etiam reservatis in Bulla Cæna Domini.* Hanc habes integrè expressam supra cap. 4. §. 1. Quando censura fertur in eos, qui præsumunt, aliquid facere vel attentare, non comprehendi eos qui ex metu, & absque notitia sat libera id fecerunt, docent passim Theologi. 2. Si excommunicatio lata sit in patranes, docent etiam non extendi ad mandantes, nisi id alio modo exprimat. De his & seq. pluribus agit Lezana, verbo, Bulla Cæna, & ex parte Diana, & recentius Chassaing.

III. *Dispensandi super Irregularitatibus Casus dictæ Bullæ consequentes, modo paniteat, & de cetero velit absolvere.* Exceptis tamen Censuris & Irregularitatibus quæ continentur in Constitutione Sixti V. de promovendis, & Simoniacè promotis ad Ordines.

IV. *Absolvendi Relapsos qui communiter habentur Catholici quoties in hæresim inciderint, nisi essent notorii, & communiter pro talibus haberentur, & agnoscerentur; pro quibus tantum semel absolvendis privilegium concedi solet.*

Nota, Hæc omnia tantum valere in foro conscientiae, & monendos esse penitentes, hanc absolutionem ipsis non prodesse in foro externo. Hinc caveri solet, ubi censura est publica, ut Confessarius non absolvat nisi consulto suo Superiore.

V. *Concedendi usum Librorum prohibitorum, qui tamen non sunt editi ad stabilienda dogmata hæreticorum.* Hoc est, qui ex professio id non agunt ut hæresim ali-

quam probent vel introducant, quales censentur libri Erasmi, exceptis aliquibus ejus Colloquiis, item Ludovici Vives, Bodini, & Welsenbecii. Quales poterit, & sub quibus pœnis Libri prohibeantur tradimus infra Tract. 5. Question. 12.

VI. *Dispensandi cum illis qui contraxerunt cum impedimento criminis &c. Et cum adultero Conjugis ad petendum debitum, qui consanguineam carnaliter cognovit.* Ubi notat Castropalao, illum qui sic cognovisset consanguineam conjugis, sed cum ignorantia juris, aut pœna, hoc est, non sciens id ab Ecclesia specialiter prohibitum esse, aut sub pœna tam gravi, quam pœnam non incurrere, & posse sine dispensatione debitum petere. Scienter verò sic delinquentem, statim incurrere hanc pœnam privationis nullâ expediti juris sententiâ, aut declaratione criminis, docet hic Sanchez, aliique communiter.

VII. *Communitati omnia vota, etiam jurata in alia pia opera, dum adest causa rationabilis, sine qua commutatio nulla esset.* Debet hæc commutatio fieri in aliquid æquale, vel quasi æquale, nam si fieret in aliquid notabiliter minus, esset ex ea parte dispensatio, non commutatio. Exempla operum in quæ aptè fieri possit votorum commutatio, habet varia Sanchez, Medina, Leander, & nos de votis infra, aliique.

Excipiuntur tamen vota ultramarina, Sanctorum Petri & Pauli in Urbe, S. Jacobi in Compostella, perpetue Castitatis, & Religionis.

Dixi, *perpetue castitatis*, quia communis sententia docet votum Castitatis temporale non esse reservatum nec votum de non nubendo, de non pollucendo, vel de statu Ecclesiastico assumendo. Quia hoc ultimum non est votum castitatis promissa, sed postea promittenda in isto statu: reliqua autem non sunt vota castitatis perfecta & completa, quæ debent strictè intelligi nomine voti in reservatione.

Inter hæc quinque vota reservata, non censetur comprehendi vota conditionalia, vel pœnalia; excepti gratia votum castitatis, aut religionis sub hac conditione, si ab hoc morbo convalesco; aut in pœnam, si fornicatus fuero: adeoque talia vota, etiam post impetitam conditionem possunt commutari, quia neque absolute, neque ex virtute religionis sunt emissa, ut docet Toletus, Sanchez, & passim alii. Reservatum quoque non esse votum fœminæ assumendi habitum sive vitæ earum quas vocant Devotas aut Beatas, quia non est status religionis aut castitatis perpetuæ, discretè docet Sanchez, Henriquez, Fagundes, & alii apud Lezana de voto Tract. 1. Diss. 7. §. 3. Quest. 47.

In his cavetur, *ne commutatio voti fiat in præjudicium tertii.* Quod si promissio non sit illi tertio specialiter facta, & ab eo acceptata, non censetur illi jus acquisitum, adeoque tale votum potest commutari. Pars de voti commutatione fusius tractat Layman de voto Cap. 8. Suarez de Rel. aliique. Hæc de facultate magis ordinaria, nec omnia pro instituta brevitate hæc profertur.

Sunt etiam nonnumquam Regulares, & alii qui ex privilegio Pontificio magis speciali possunt ex causa in votis dispensare, non injungendo aliud opus, ut sit commutatio. Absolvere etiam eos qui ignorant perperatâ Simoniâ, beneficia Ecclesiastica possident, & dispensare in fructibus malè perceptis, modo illa beneficia relinquunt. Ac dispensare cum his in foro conscientiae, qui post simplex votum castitatis matrimonium

nitum contraxerunt, quoad perendum debitum, merito tamen penitente, ut si conjugii supervivat, votum fervet. Sunt & alia altioris potestatis privilegia. Verum hæc ad communem usum recensere sufficit, ut qui pro hujusmodi casibus remedium querunt, facilius sciant ad quos possint pro auxilio recurrere.

Porro, Modum in his procedendi, & absolvendi, & penitentiam idoneam injungendi colliges ex praxi Litterarum Penitentiarie Romanæ quatum normam integram damus & explicamus infra Tract. 4. §. 5. in fine.

§. VIII.

Summula Casuum aliquorum à quibus etiam Privilegiati absolvere nequeunt.

Um sit admodum difficile retinere omnes Casus Pontifici reservatos, & discernere concessos à non concessis: hic conor brevi compendio colligere Casus per privilegia ordinaria non concessos, qui longè pauciores sunt, ideoque multò facilius memoriâ retineri possunt, ne in illos impingatur.

Privilegiatus etiam approbatus non potest absolvi à mortalibus subditos aliorum Ordinum, nec eorum Apostatas, nec Moniales illis Ordinibus subjectas, sine licentia legitimi Superioris cui sub sunt.

Neque potest absolvi, & dispensare in Censuris & Irregularitatibus quæ continentur in Constit. Sixti V. de Promoveantibus, & simoniacè promotis ad Ordinem futurum.

Neque hæreticos illos absolvi qui post hæresim semel publicè abjuratam, rursus in eam relapsi sunt; neque qui sunt hæretici notorii, & pro talibus communi habitus.

Neque concedere usum Librorum prohibitorum qui ad stabilienda dogmata hæreticorum editi sunt: nec alios prohibitos, nisi forte suis ex privilegio particulari.

Neque dispensare, aut commutare vota quæ dicuntur ultramarina, aut ad limina Apostolorum in Urbe, aut ad S. Jacobum in Compostella, neque Religionis, aut Castitatis perpetuæ. Neque alia vota quorum commutatio cedit in præjudicium tertii.

Qui privilegium sive facultatem accipit ab Episcopo circa Casus ipsi reservatos, per hoc non intelligitur illi concessa facultas circa Casus Pontificios in quibus Episcopi absolviunt per accidens ratione necessitatis, & difficultatis recurrendi ad Sedem Apostolicam.

Non possunt Privilegiati concedere secularibus in Jejunio v. gr. in quadragesima, usum carni, ovorum, aut lactis: nisi: de privilegiis particularibus Missionum hic non ago.

Quando habent illi privilegium rehabilitandi in irregularitatibus, non intelligitur ea quæ incurritur per homicidium, bigamiam, mutilationem, & defectum natalium, aut, ut dixi, ratione Ordinum Simoniacè collatorum, aut susceptorum.

Nequeunt absolvi Nominatim excommunicatum; aut notorium percussorem Clerici; aut alia reservata, quæ adducta sunt ad forum contentiosum.

Absolutio Privilegiati non est pro Foro externo, sed tantum pro foro conscientie: nec absolutis, illa procedit ut eximantur si quando in foro externo accusan-

di aut puniendi sunt, de quo etiam absolventem illos monere convenit.

Denique in his omnibus non agimus de Privilegiis particularibus, aut extraordinariis quæ Pontifex; aut ad hoc legitimus Superior, aliquibus personis concedere, aut adimere potest pro suo beneplacito. Hæc saltem sub unum aspectum studiose exposita multum meminisse juvabit, quamvis difficile sit singula sæ distictè exprimere: quænam insuper alia sint à quibus illi absolvi non possunt, singuli ex suis privilegiis faciliè cognoscent.

§. IX.

Casus quos Regularium Superiores sibi reservare possunt.

Uoniam reservatio Casuum debet esse prudens & moderata; & deceat eam maximè versari circa peccata externa, graviora, & opere consummata; hinc Clemens VIII. statuit à Regularibus reservari posse Casus qui hic sequuntur.

1. Apostasia à Religione, etiam retento habitu.
2. Nocturna, ac furtiva à Monasterio egressio.
3. Veneficia, incantationes, & fortilegia.
4. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale.
5. Furtum mortale de rebus Monasterii.
6. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus.
7. Juramentum falsum in iudicio legitimum.
8. Procuratio, consilium, vel auxilium, ad abortum foetus animati, etiam effectu non secuto.
9. Occisio, vel vulneratio, seu gravis percussio cuiuscumque personæ.
10. Falsificatio manus, vel sigilli Officialium monasterii.
11. Malitiosum impedimentum, retardatio, aut apertio litterarum à Superioribus ad inferiores, vel contra.

Plures Casus non vult reservari, sine consensu Capituli generalis pro tota Religione: vel Capituli Provincialis pro Provincia. Priores undecim Casus nostri, & Ordines plerique actu reservant.

Nota Porro.

Reservari in Societate casus sequentes ex Congregationis V. Decreto 67. 1. Perjurium, & falsum testimonium in iudicio, vel extra. 2. Furtum & usurpatio, sive appropriatio alicujus rei contra votum paupertatis, in ea quantitate quæ efficiat peccatum mortale. 3. Lapsus carnis voluntarius, & quidquid est contra votum Castitatis, quod quidem in actum externum prodeat. 4. Inobedientia expressa, quæ quis asserit, se nolle parere. 5. Seditio in Superiorem, & divisio à Capite, in grave nocumentum Societatis. 6. Detractio famæ, bonæque existimationis aliorum, & discordiarum seminatio inter fratres. 7. Impedimentum excludens à Societate reticuisse in examine, vel in eo mentitum esse, unde grave aliquod incommodum oriri possit. 8. Acceptio seu missio litterarum absque licentia expressa, quæ scilicet acceptio & missio contineat rationem peccati mortalis.

Casus illi undecim communes à Clemente VIII. supra expressi, ad hos versiculos memoriæ causa aptè rediguntur.

Sortilegus, Proprius, Nocturnus, Apostata, Furtum, Luxurians, Ladens, Falsarius, Impediensque Scribentem ad Patrem monachum, Perjurus, Abortus.

TRACTA-

de
sineo
gia